

"MAŽOJI ENTENTE"

BANDYMAI ATSTATYTI ČEKOSLOVAKIJOS, RUMUNIJOS IR JUGOSLAVIJOS SĄJUNGĄ.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Skaitant paskutiniųjų dienų laikraščius vyresnio amžiaus skaitytojų atmintyje iškyla 'Mažosios Ententės' vardas, kuris taip dažnai buvo linksnuojamas laikotarpyje tarp I ir II pasaulinių karų. Tai buvo Prancūzijos diplomatinės sukurta Čekoslovakijos, Jugoslavijos bei Rumunijos sąjunga. Jos tikslas laikyti 'užsachavus' buvusios Austrijos - Vengrijos imperijos branduolį -- Austriją ir Vengriją, o kartu būti paspirtimi Prancūzijai prieš Italiją ir Vokietiją.

Nūdienė padėtis yra panaši ta prasme, kad tos trys valstybės nori kuo mažiausiai priklausyti nuo Sovietų Sąjungos. Tačiau negali sakyti, kad 'Mažosios Ententės' atgaivinimo mintis neturėtų kai kurių malonių perspektyvų ir Maskvai. Visų pirma ji iš dalies grąžina į Maskvos glėbį Jugoslaviją, antra, ji sudaro išpūdį, kad Sovietų Sąjunga kei-

čia savo grynai imperialistinę ir daugiau civilizuotą politiką. Tai padidina Italijos ir Prancūzijos kompartijų prestižą ir įtaką. Nėra jokios abejonės, kad, pavyzdžiui, griežtesnis Čekoslovakijos sutvarkymas būtų atsiliepęs ir paskutinius rinkimus Italijoje. Dabar, kai pats Kosyginas nuvažiavo į Karlsbadą (Karlovy Vary) pasigdyti čekų mineraliniu vandeniu ir sovietai nesigriebė jokio atviro spaudimo, Italijos komunistų partija laimėjo rekordinį skaičių, 27%, visų Italijos rinkimų. (Balsuoti ten yra privaloma).

Be to, ir ūkiškai Čekoslovakija su Rumunija yra sovietų, gali sakyti, iščiulptos iki paskutinio lašo. Atrodo, kad Vakarų kreditai padėtų ne tik tom dviem valstybėm, bet ir pačiai Sovietų Sąjungai, kurios pramonė nepajėgia patenkinti jos pačios ginklavimo ir gyventojų aprūpinimo reikalavimus. Pagaliau sovietų 'globos' intensyvumo sumažėjimas paskatino Prancūziją bei kitas Vakarų Europos valstybes mažiau laikytis Amerikos skverno negu anksčiau. Už tat negali sakyti, kad dabartinės permainingos Vi-

dalinių Čekoslovakijoje, tos valstybės karinėse pajėgose yra 800 jū karininkų, kurie kontroliuoja visas raktines funkcijas, kaip karininkų paskyrimus, apmokymą, apginklavimą ir tiekimą. Paskutinėmis žiniomis savo kontrolę jie dar nori sustiprinti, įvesdami į Čekoslovakijos teritoriją savo ir Lenkijos kariuomenės dalinius. Kiekvienu atveju eilės sovietų maršalų pasiuntimas į Prahą turėjo parodyti, kad sovietai su įvairiomis reformomis nori sutikti tik iki tam tikro laipsnio.

O vargšas de Gaulle, triumfališkai sutiktas Rumunijoje, turėjo dieną anksčiau negu numatyta grįžti ginti savo rešimą nepaprastai kritiškoje valandoje. Mat, de Gaulle buvo nusipirkęs tylių prancūzų kompartijos palankumą savo užsienio politikai. Dabar kai tikslas išjungti Prancūziją iš Vakarų gynimosi bendruomenės paktas, sovietams, o tuo pačiu prancūzų kompartijai, mažiau rūpi, kad dar būtų atgaivinta Mažoji Entente Prancūzijos įtakoje. Tai iš dalies paaiškino pačios Prancūzijos įvykius.

Suvaržė viešėjimą Lietuvoje

Maskvos valdžia stauga suvaržė ekskursijas į Vilnių: vietoj 18 dienų, kaip buvo pastaruoju metu, dabar ekskursijoms Vilniuje leidžiama sustoti tik penkis dienas. Todėl su Inturistu bendradarbiaujančių kelionių biurų siemet pradėtos organizuoti ekskursijos atšaukiamos ir užsirašiusiems grąžinami pinigai. Tiems, kurie pasitenkintų penkiomis dienomis, siūlo vykti individualiai, be ekskursinių papiginių. Kelionių biurai (amerikiniai) įtikinėja, kad jie dėję visas pastangas

kad 18 dienų viešėjimo Vilniuje laikas nebūtų trumpinamas, bet tai, sako, "is a matter completely beyond our control" (dalykas už mūsų valios ribų). Maskva, kaip paprastai, dėl tokių potvarkių nesiaiškina, ir to staugaus ekskursijų suvaržymo (iš tikrųjų -- sustabdymo, nes 5 dienos tai tik mažai tesuinteresuotiems praeiviams) priežastys tegali būti spėjamos. Spėjimai veda į įvykius Lenkijoje ir Čekoslovakijoje, kuriuos Vilniuj ir apskritai Lie-

Dr. J.K. Valiūnas, VLIKO pirmininkas, įteikia 100 dolerių auką Lietuvos Nepriklausomybės Fondo pirmininkei E. Čekienei paremti dr. A. Geručio redaguojamą ir LNF leidžiamą anglų kalba leidinį apie L. Tamošaičio nuotrauką.

Daugiausia galima laimėti tik per asmeninius ryšius...

sako VLIKO pirmininkas dr. J. K. Valiūnas

VLIKO pirm. dr. J. K. Valiūnas, grįžęs iš kelionės aplink pasaulį, buvo sukviestas lietuvių spaudos konferencijai.

EMILJA ČEKIENĖ

kuri įvyko gegužės 18 d. dalyvaujant dvylikai mūsų laikraščių atstovų.

Kaip jau buvo minėta jis išsamiai nušvietė savo kelionėje dėtas pastangas kelti pavergtos Lietuvos klausimą visuose laisvuose kraštuose, tų žygių laimėjimus bei nesekmes, patiekdamas eilę aplankyty kraštų spaudoje tilpusių apie jo vizitus pas vyriausybių narius aprašymų su nuotraukom. O pasimatyti su oficialiais krašto asmenimis nėra lengva, sakė jis, nes jie nežino, kas tas VLIKas.

Filipinuose VLIKO pirm. du kartu kalbėjosi su senatorium Lorenzo Sumulong, amerikiečiui gerai pažįstam, nes tai yra tas pats, dėl kurio kalbos apie Pabaltijo valstybes Chruščiovas anuomet batū emė daužyti stalą Jungtinėse Tautose. Mat, kada Chruščiovas bandė įrodinėti Amerikos imperializmą pacifike, tai Lorenzo Sumulong, Filipinų delegacijos vardu pradėjo įrodinėti apie sovietinį imperializmą Pabaltijo kraštuose. Dabar jis vėl numatomas paskirti Filipinų ambasadorium prie Jungtinių Tautų.

Be to, Filipinuose VLIKO pirm. turėjo aštuoniolikos asmenų spaudos konferenciją, po kurios pasirodė apie 20 straipsnių jo atsilankymo proga, apie vizitą pas prezidentą, jo tikslus ir k.

"Nors tuo pačiu laiku vyko naujo Statler Hilton viešbučio atidarymas Manilos mieste, todėl buvau nustebintas, kad į spaudos konferenciją at-

vyko beveik visi didžiųjų laikraščių redaktoriai ir aktyviai domėjosi Lietuvos reikalais", -- pasakojo dr. Valiūnas.

VLIKO pirm. dr. J.K. Valiūnas Maniloje tarėsi su senato pirm. Laurrel, jų ambasadorium prie Jungtinių Tautų Lopez ir kitais oficialiais asmenimis.

Filipiniečiai jam pažadėjo iškelti Pabaltijo klausimą Jungtinėse Tautose svarstant žmogaus teisių klausimą. Aš nežinau, -- sakė jis, -- ar jie gavo progos kalbėti. Tačiau, dr. O. Labanauskaitė, dalyvavusi šioje sesijoje pranešė, kad šį kartą Filipinų atstovai negavo progos kalbėti. 95% laiko buvo skirta Afrikai, Rodezijai, Izraeliui ir negrams Amerikoje.

VLIKO pirmininkui teko sutikti lietuvių beveik kiekviename krašte po vieną kitą, o daugiausia Australijoje, kur jų gyvena apie 10.000 daugumoj Adelaidėj, Sydnėjūj ir Melbourne. Visi patriotai, vieningi ir gerai išsikūrę, tik labai pasigenda ryšio su Amerikos lietuviais, skundėsi, kad labai ilgai negauna lietuviškos spaudos, net po du mėnesiu laukia.

Sydnėjūj VLIKO pirm. buvo maloniai nustebintas, kai pas jį atsilankė vieno iš didžiųjų laikraščių korespondentas lietuvis Čepulis, ten baigęs žurnalistikos mokslus.

Dr. J.K. Valiūnas pastebėjo, kad daugiausia galima pasiekti tik per asmeninius ryšius, todėl jis mano, jog ir šiame krašte reikia jungtis į Amerikos politinį bei kul-

(Nukelta į 2 psl.)

* JAV SENATAS priėmė įstatymą, kuriuo žymiai sustiprinamos priemonės kovai su nusikaltimais. Nors tos priemonės kainuos kelis milijonus dolerių į metus, bet jomis policija ir saugumo organai turės progos pakelti techniškių nusikaltimams tirti ir įrodyti priemonių lygį. Į tas priemones įeina ir legalizuotas nusiklausymas telefoninių pasikalbėjimų.

* VIETNAME JAV karių dabar žūsta žymiai daugiau, negu laikotarpyje prieš derybas. Ar šios kovos vyko prie Con Thien marinių bazės, prie pat demilitarizuotosios zonos, kur susidurtu su 800 vyrų Š. Vietnamo kariuomenės 320 divizijos dviem batalionais.

Kaip žinome, Š. Vietnamo delegacija Paryžiuje tvirtina, jog jų kariuomenės P. Vietnamo teritorijoje nėra...

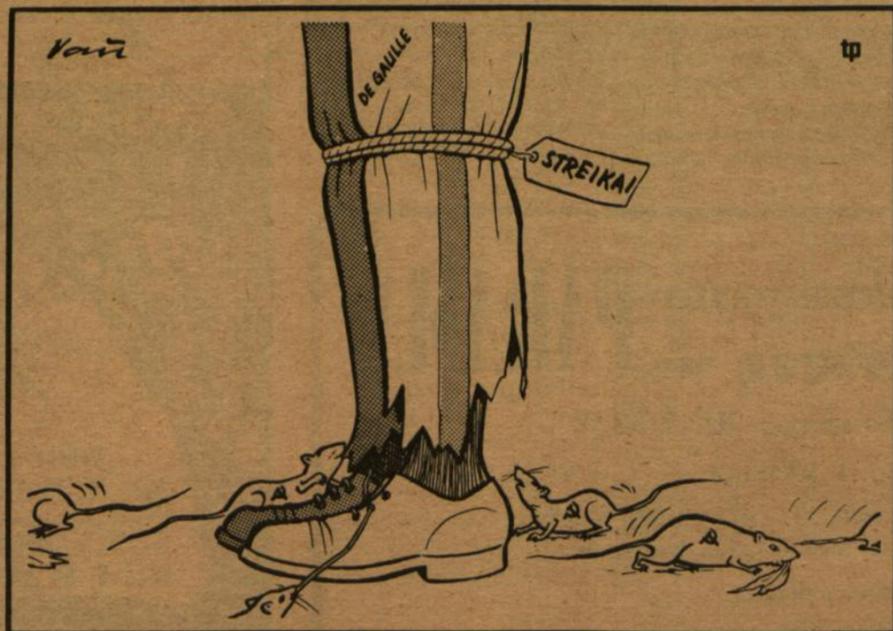
* STREIKAI PRANCŪZIJOJE atsiliepa į kitų Europos valstybių ūkį. Prekės kraunasi uostuose ir geležinkelių sandėliuose nei laivams nei geležinkeliams nejudant iš Prancūzijos. Daugelis ūmonių turėjo sustabdyti darbus dėl žaliavų stokos.

* VICEPREZ. H.H. Humphrey savo rinkiminės kampanijos metu išskėlė reikalą sustiprinti prezidento galią vystant prekybą su Rytų Euroos komunistiniais kraštais. Jis taip pat nusiskundė, kad ligi šiol Kongresas ignoravęs prez. Johnsono "tiltų statymo" politiką.

* NETURTINGŲJŲ ŽYGIS Washingtono susilaukė pirmųjų suėmimų, policijai sulaukijus 15 demonstrantų pradėjus reikštis prie Kongreso rūmų be reikiamo leidimo.

Apie 200 žygių dalyvių buvo išsiųsti į namus už netinkamą elgesį ir parodytą neapykantą baltiesiems žygio dalyviams.

Žygio vadovybė susilaukia vis keblesnių žvaros ir tvarkos palaikymo problemų.

Be žodžių...

Suvaržė viešėjimą Lietuvoje...

(Atkelta iš 1 psl.)

tuvoj žmonės tyliai, bet labai atidžiai stebi. Dėl to čekistams ir taip jau daros "pilnos rankos", tai gal susirūpino, kad, užplūdus ekskursantams, gali žaboklių nebeišlaikyti...

Sovietų Sąjungos INTURISTUI Amerikoje atstovaujantieji kelionių biurai, pranešdami apie ekskursijų į Vilnių suvaržymą, kartu praneša ir kitą naujieną, iš kurios iš pirmo žvilgsnio gali susidaryti įspūdis, lyg Maskva būtų netikėtai plačiai beatverianti duris paskiriems lankytojams. Būtent, siūlo specialias vizas, leidžiančias nuvykti pas gimines, gyvenančius miesteliuose ar kaimuose ir viešėti ten mėnesį ar net ilgiau.

Tai būtų tikras perversmas Maskvos valdžios politikoje apsilankymų tvarkyme, jeigu tos "specialios vizos" nebūtų aprašiotos "virtutėmis" ir net labai ilgomis "virtūmėmis". Tų vizų davimo tvarka nustatyta tokia, kad vietoj naujovės, viskas gali likti, kaip buvę, jokios viešėjimo pas gimines gali nebūti, kaip ir nebuvo, bet čekistams gali susidaryti labai gera proga per metus kitus patikrinti ir papildyti sąrašus visų savavaldinių, kurie tikrai turi užsieniuose giminių -- tokių giminių, kurie dar nėra atitrūkę nuo savųjų, tiek neatitrūkę, kad dar norėtų net aplankyti. Sąrašai galėtų susidaryti labai tikslūs, su adresais ir visais kitais duomenimis. Už tų sąrašų sudarymą "įsirašantieji" patys ir užsimokėtų, netgi nepigiai: po 47 dolerius nuo galvos...

Sąlygos tokios: 1) Duos ar neduos vizą, sprendžia ne sovietinis konsulas, o "atitinkamos SSSR įstaigos", kurios tą klausimą spręst gal šėsis, gal aštuonis mėnesius, o gal ir ilgiau. 2) Paduodant pareiškimą tokią vizai gauti, reikia tiksliai nurodyti giminių vardus-pavardes, adresus, savo irgi, ir pridėti 98 dolerius, iš kurių 47 už SSSR įstaigų darbą -- aiškinimąsi, duoti ar neduoti vizą. Jeigu neduos, tai 50 dolerių grąžins, o 47 vistiem liks jiems. Jeigu vizą duos, tai 50 dolerių įskaitys į kelpinigus.

Maskvos valdžia, be abejo tokių vizų prašymų tikisi daugiausia iš okupuotus Baltijos kraštus ir Ukrainą (ten, kur

Gintarinių papuošalų ir tautodailės parodėlė, paruošta B. Kidolienės, Pabaltijo Moterų Tarybos suruoštoje šventėje New Yorke. V. Maželio nuotrauka

AR IŠLAIKYSIM GYVĄ LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS LEIDYKLĄ?

Penkiolikos metų laikotarpis, dar neužgesusių akimis į jį žiūrint, nėra baid

daugiausia gauna siuntinių. Jei daugelis susigundytų paprašyti tokių vizų, tai į Maskvos izdą suplauktų stambi dolerių suma. O po pusmečio ar metų jie gali duoti vieną kitą tokią vizą, arba gali ir nė vienos neduoti, o doleriai vistiek jiems lieka. Imti mokesčių, ir gana stambų, už neduotas vizas -- tai išradimas, įrašytinas į sąrašų išradimų, kuriuos tikrai rusai bus išradę pirmieji. Ar tas naujas vizų planas numato plačiau atverti duris lankytojams į okupuotos Lietuvos kaimą, ims aiškėti po keleto mėnesių. Okad tai yra naujas planas doleriams šienauti iš giminių pasilgusių išeivių, tai aišku jau ir dabar. (ELTA)

VLIKO...

(Atkelta iš 1 psl.)

tūrinį gyvenimą. Be to, -- sakė jis, -- paskutiniu laiku po laisvą pasaulį keliauja daug lietuvių ir jie galėtų taip pat aplankyti kai kurių kraštų vyriausybės pareigūnus ir užmegsti kontaktus. Iš VLIKO galėtų gauti informacijų ir literatūros apie Lietuvą.

Lietuvių spaudos atstovai VLIKO pirmininkui pateikė eilę klausimų, kuriuos jis atsakinėjo tiek tarptautinės politikos tiek Lietuvos laisvinimo plotmėj. Konferenciją baigė kviesdamas mūsų spaudą nuosirdžiai bendradarbiauti informuojant lietuvių visuomenę apie VLIKĄ ir jo darbus.

si laiko praraja. Kai prieš tų nubėgusių metų būrį Juozas Kapočius pradėjo organizuoti Lietuvių Enciklopedijos leidyklą, kaip mūsų būdai yra būdinga, buvo apstas skepticizmo, bet atsirado nemenkas būrys sumanymo rėmėjų, atseit, nepristigom ir optimizmo. Šiandien, kada atsigrįžtam į netolimą praeitį, į talkos būdu nuveiktus darbus, netrunkam pasidžiaugti, kad emigracinėse sąlygose išleidom 35 tomų Lietuvių Enciklopediją! Džiaugsmo pagrindas, galima sakyti, granitinis, pasididžiuoti taip pat ne gėda, nes ką per 15 metų nuveikė L. E. redaktoriai, bendradarbiai ir leidėjas J. Kapočius, nėra abejonės, bus mūsų išgyvento laiko patvarus paminklas.

Š. m. gegužės mėn. vidury J. Kapočius pranešė spaudai ir prenumeratoriams, kad sunkus ir komplikotas L. E. leidimo darbas baigtas, kad atbėgančio birželio mėn. pabaigoje į skaitytojus iškelsiu ir L. E. XV tomas, kuris iš anksto buvo skirtas Lietuvai. To įvykio akivaizdą sušyla širdis, stiprėja pasitikėjimas lietuvių išeivių gera valia, jų susipratimu ir patriotiškumu, nes gi be jų talkos Lietuvių Enciklopedija nebūtų buvusi mūsų gyvenimo apčiuopiama tikrovė. Mokslo ir rašto žmonės gali parašyti stirtas veikalų, gali sukurti puikių darbų, bet jeigu neatsiras skaitytojų, nebus pinigų tiems raštams į viešumą išleisti -- jie tebus tik pelių ir laiko dulkių maistas.

L. E. XV-sis tomas į mus ateina per kliūtis ir kančias. Jis buvo rengiamas spaudai gal daugiau negu dešimt metų. Daug rūpesčių turėjo leidėjas J. Kapočius, nemažai jų teko ir tomo redaktoriui dr. V. Mačiūniui. Be abejonės, vargo ir Lietuvos tomo bendra-

darbiai, atskirų straipsnių autoriai. Žinau faktų, kad vienai ar kitai studijėlei tik medžiagos rinkimas užtruko porą metų. Savo kraštą, jo mokslą ir meną, jo praeitį ir dabartį, jo ūkį ir pramonę, kiek įmanoma pilnesnį jo vaizdą aprėpti svetimam krašte, kai gyvieji šaltiniai už jūrų marių, nėra lengvai sprendžiamas uždavinys. L. E. XV-jo tomo straipsniai yra dalykiški, atskiros vieno ar kito dalyko studijos. Rašytas ir redaguotas eilę metų, prenumeratorius jis pasieks gerokai vėluodamas, nes nuo XXXV tomo išleidimo jau prabėgo pusantros metų!

Lietuvos tomo kainą leidėjas buvo priverstas pakelti, už jį turėsime mokėti 13 dol. 75 centus JAV, 14 dol. Kanadoje. Kainos pakėlimo priežastys nesunkiai apčiuopiamos: a) per 15 metų darbo ir spaudos medžiagų kainos gerokai pakilo, b) šis tomas bus beveik trim šimtais puslapių didesnis už kitus L. E. tomus, c) to tomo spausdinimas užtruko 18 mėnesių, o tai juk nebuvo leidyklos pelnas, tik įdedamas pinigas, kuris turėtų tuoj sugrįžti, jei norim, kad L. E. leidykla dar gyventų ir dirbtų. Antra vertus, jei pažiūrėsime į tokio pobūdžio leidinių amerikines kainas, tai mūsų šalis nebus astronominė.

Kai kas gali pasamprotauti, kad Liet. Enciklopedijos leidykla, per palyginus trumpą laiką tarpą išleidusi ne tik enciklopediją, bet ir eilę kitų stambių leidinių (pvz., Br. Kviklio Mūsų Lietuvą), galėtų pasiremti ant nuopelnų vainiko ir taip savo dienas pabaigti.

Tačiau leidėjas J. Kapočius nesiryžta išeiti pensjon ar poilsiauti. Artimai ateičiai jo apmesti planai taip pat nuosirdžiai sveikintini, kaip ir anksčiau buvusieji: 1) lituanistinė enciklopedija anglų kalba (pirmasis jos tomas turėtų pasirodyti š. m. rudenį), 2) 3-4 tomų Lietuvos istorija, 3) 10 tomų po 350-400 psl.

IŠ KITOS PUSĖS...

'Is didelio rašto išėjo iš krašto' -- tokia išvada prašosi perskaičius ilgą kaž kokio Audriaus Pykalio rašinį -- beveik disertaciją -- paskutiniame Metmenų numeryje, pavadintą: "Santykių su tauta problematikos priežastys ir krepšininčių išvyka Lietuvon". Rašinyje svarstomos 'santykių su Tauta problematikos priežastys', iškeliami 'Pagrindiniai faktai apie krepšininčių kelionę Lietuvon', nagrinėjami 'Argumentai prieš išvyką', sustojama prie 'Veiksnių ir visuomenės reakcijos' ir pabaigai, prieš tai pavartojus milžinišką kiekį žodžių, duodamas pamokslas. Girdi, išvyka privedusi prie skilimo tarp išeivijos vadų ir masių, kas 'prives prie visiško išeivijos bankroto'.

'Visuomenei -- anot to negirdėto slapuko -- vadovauti neįmanoma tik iš paskos ir atitrūkus bėgant, bet kartu ir viduje einant!'

Suprask, su keliais vidutinio pajėgumo krepšininčiais, kurių tarpe buvo ir lietuviškai nemokančių, Pykalio nuomone į Lietuvą turėtų būti važiuoti ir VLIKO, ALTO bei PLB pirmininkai, kad tuo būdu atidarytų naujus kovos frontus uždaroje krepšinio aikštėse. Juk anot jo ir kelių jo bendraminčių, 'bendravimas' su kraštu kaip tik ir yra geriausias kovos už laisvę būdas. Kas tam netiki, verčiasi 'raganavimo siaubo' kėlimu.

Pykalis aiškina, kad 'visa tai rodo nemaža patologijos, kurią reikia suprasti ir pašalinti, jei išeivija nori pasilikti vieninga, sveika ir veiksminga savo kovoje už laisvę'. Išeitų, kad krepšininčių rungtyne okupuotoje Lietuvoje buvo keli mūšiai toje kovoje. Nežinau, kas būtų, jei krepšius skaičius būtų buvęs išeivijos naudai, bet šiuo metu, tegul atleidžia man visi entuziastai, aš niekaip dar negaliu suprasti kaip tąją iškylą, kuri paliko kartaus įspūdžio čia ir tenai, galima vadinti kovos už Lietuvos laisvę dalimi. (vm)

Vydūno raštai, 4) 3 tomų Pulgio Andriūšo kūrybos rinktinė, 5) Lietuvos žemėlapis lituanistinėms mokykloms, 6) keletas kitų leidinių, kurie taip pat yra reikšmingi liet. kultūros ugdymui.

Jeigu truputį įsigilinsim į šešis išvardintus punktus, nebus sunku pajusti, kad planuojamų leidinių būtinumas yra neabejotinas, bet nesulauksim jų, jei neatsiras prenumeratorių pakankamas kiekis.

Visų pirma akcentas dėtinąs ant lituanistinės enciklopedijos anglų kalba. Mūsų dienom, kai lietuvių tautos praeitis ir dabartis yra falsifikuojamos, lit. enciklopedija bus gyvas ir mūsų pačių paruoštas žinių šaltinis apie Lietuvą. Šią enciklopediją jau pradėjo redaguoti prof. Simas Sužiedėlis, žmogus toleringas, didžiai darbštus, gilios dvasinės kultūros. Aišku, daugumas medžiagos šiam leidiniui bus imama iš Liet. Enciklopedijos, bet prof. Sužiedėlis ją trumpina, suglaudžia, rūpestingai atrenka, o, kur reikia -- ir naujom žiniom papildo, anglo-saksų enciklopedijoms standartams pritaiko. Jei greta lituanistinės enciklopedijos viešumoj pasirodys ir kiti J. Kapočiaus suplanuoti leidiniai, tai jau ir vėl bus keletas pakopų į aukštį.

Visa tai, ką Liet. Enciklopedijos leidykla nuveikė

per penkiolika metų yra mūsų pasididžiavimas, mūsų dvasinė paguoda. Ir nuveikė tik dėl to, kad atsirado stiprūs būriai duodančių, nemenkesni kiekiai ir tuos darbus imančių.

Bet... keičiasi laikai, keičiasi žmonės. Amerikoje jau turime tokią akademių prierauglį, kuris pats vienas galėtų į gyvenimą išnešti naujuosius leidėjų J. Kapočiaus sumanymus, bet, kaip leidyklos popieriai rodo, jaunųjų mokslo lietuvių nedomina net ir lituanistinė enciklopedija anglų kalba. Kiti, ir tokių gyvų sielų dar nemažas skaičius, knygos ir spaudos reikšmę sava kultūrai apčiuopiam, bet ir šioj paskliautėj ne visi ženklai yra džiuginantys (pvz., yra "kuopelė" L. E. prenumeratorių, kurie knygas emė, bet iki šiol mažai ką temokėjo!). Tad ir kyla klausimai: ar dar syki pasirodysim esą gyvi, ar išlaikysim gyvą Lietuvių Enciklopedijos leidyklą? ... St. S.

HELP WANTED MALE

WANTED 1ST CLASS TOOL & DIE MAKERS PROGRESSIVE DIE OR 4 SLIDE TOOLING.

Must be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerances. Opportunities in well established Elyria Co. Steady work, paid holidays, retirement program, Sick benefits, profit sharing. Excellent opportunity. TIMMS SPRING CO.

Box 149 Elyria, Ohio

216 -- 322-3781 (61-67)

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00, Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00, Dirva išeina tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Mokslo metams baigiantis

Visų žvilgsniai nukreipti į mūsų jaunimo eiles, kur visu įnirtimu įsikąsta į knygas baigiamiesiems egzaminams. Vieni jų baigia pradžios, kiti viduriniąsias mokyklas. Vis tai žingsnis ne tik į aukštesnę mokslo instituciją, bet kartu ir į prisiimamą didesnę atsakomybę, žengiant pasirinktu gyvenimo pažangos keliu.

Lietuviškojo jaunimo kelias į savarankišką gyvenimą stebimas ne vien tik iš jo mokslo pažangos taško, bet ir iš lietuviškojo taško aplamai. Mums visiems rūpi, kad mūsų jaunimas, žvelgdamas į savo gyvenimo tikslus, neužsimertų ir tam kilniam reikalui, kuris vadinamas lietuviškumu.

Girdėjome nusiskundimų, kad per mažas lietuviukų skaičius lanko šeštadienines mokyklas, girdime nusiskundimų, kad ir ne visos tos mokyklos priilygsta šių dienų reikalavimams. Kaip ten bebūtų, jauniosios inteligentijos skaičiai auga, tik vis kyla tas neįtikojamas klausimas, ar auga jis tik skaičiumi, ar ir lietuviškumu.

Prie lietuviškojo sąmoningumo ugdymo prisideda ne vien šeima, mokykla, bet ir organizacijos. Nereikia nei aiškinti, kad lietuviškom lietuvių jaunimo organizacijom priklausa jaunuoliai vistiek tvirtiau laikosi lietuviybėje, iš jų tarpo ateina visuomeniniam ir kultūriniam darbui taip reikalinga talka ir parama. Jei labai svarbu nuolat kelti, plėsti ir stiprinti mūsų šeštadieninėse mokyklose ugdomą lietuviybę, ne mažiau svarbu tokį pat dėmesį kreipti ir į jaunimo organizacijas, ateinant joms į didesnę talką, kreipiant didesnę dėmesį į jų veiklą, tikslus ir užsimojimus.

Mūsų profesinės organizacijos taip pat turėtų kreipti didelį dėmesį į savo jaunojo prieauglio eiles, domėtis jo mokslo pažanga, užmegsti tampresnį ryšį kad ir su mokslo dar nebaigusiais, reikale juos paremti. Organizaciniam darbui ugdymas turėtų prasidėti daug anksčiau, o ne vien tada, kada profesinės organizacijos narys jau pajėgus užsimokėti už brangius banketus ar kitas pramogas.

Mokslo metams baigiantis negalime kalbėti vien apie tolimesnius, ateities reikalus, bet verčiau pažvelgti ir į tą momentą, kuris moksleivio gyvenime yra vienas iš svarbiausių. Mokyklos baigiamos vienur iškilmingesniu, kitur paprastesniu ceremonialu. Saviesiems moksleiviams, tiek pavieniai, tiek organizuotai, galėtume ir turėtume rasti išpūdingesnę būdą jo ryšiams su lietuviškąja visuomene priminti. Jei tėvai ir artimieji ir įteiks kokią dovanėlę, kaip gražu, kada tų prasmingų jaunuoliui momentų tarpe pasireiškia ir atmintinas gestas, rodąs lietuviškosios visuomenės šilumą, ryšį ir viltį.

Kaip moksleivio gyvenime neužmirštamas lieka diplomo gavimo momentas, taip lygiai neužmirštamas lieka ir to momento detalės, kurių dalis gali likti paskatinimu ir palaima visam gyvenime. Todėl ir turėtume į tą momentą įlieti kuo daugiausia lietuviškojo elektyro, kad diplomai ne liktų vien tik plonu dokumentu, bet ir išpareigojimu.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ANGOJE (14)

KRIKŠČIONIŲ-DEMOKRATŲ VALDYMO REIŠKINIAI

1923 METAI. Tas bendravimas gal tikėtų pavadinti Lietuvos bendravimas su amerikiečiais, nes plito, kartojosi važiavimas srovinių atstovų, aukų rinkėjų. Sekė ir amerikiečių vykimai į Lietuvą apsigyventi, organizavimas ekskursijų Lietuvai lankyti. Pradėjo reikštis krikščionių-demokratų valdymo įtaka. Savo keliu, tęsėsi sena katalikų su tautininkais tarpsrovinė kova.

Sausio 5 d. atvyko iš Lietuvos D. Šleževičienė ir V. Vencienė, Liet. Moterų Globos Komiteto atstovės, rinkti aukas Lietuvos našlaičiams. Katalikų spauda ir veikėjai ir kiti stengėsi jų misiją smerkti. (V. Vencienė buvo amerikietė, su Dr. B.K. Vencium išvykus į Lietuvą po karo. Venciai vėliau grįžo į Ameriką, jis buvo žymus darbuotojas, 1941 m. Lietuvos Prezidentui A. Smetonai priimti komiteto New York'e pirmininkas).

Sausio 16 d. pasiekus žinioms apie Klaipėdos sukilimą prijungti kraštą prie Lietuvos, amerikiečiai sujudo rinkti aukas kovotojams paremti.

Vasario 10 d., baigus veiklą, Lietuvių Piliečių Sąjunga (kai įsteigta kita organizacija rinkti nuo piliečių po \$10), pasiuntė savo izdo paskutinius \$500 Lietuvos šauklams.

Vasario 16 d. daugelis kolonijų rengė 5 metų Nepriklausomybės paskelbimo minėjimus, rinkdamos aukas kiekviena savo pasirinktomis organizacijoms ar fondams. Vietoje Šv. Kazimiero, Vasario 16-tos minėjimą pradėjo rengti ir katalikiškos organizacijos.

Vasario 23 d. rašoma, jog 1922 metais vien tik per Liepoją į Ameriką išvažiavo iš Lietuvos 1430 žmonių. Tai reiškė jau laisvą įvažiavimą. Tarp jų buvo grįžtančių nepavykus Lietuvos įsi kurti.

Vasario 23 d. Chicago je kun. Bumša minioje viešai pareiškė esąs "pasitęs klerikalas" ir neleisiantis nei vienam centui tekėti "bedievinimui Lietuvos". (Jis panaudojo žodį "klerikalas" todėl kad tais laikais mūsų spauda katalikus vadino tik "klerikalais")

Socialdemokratų atstovas K. Bielinis, atvykęs 1922 m. pabaigoje, su savo misija lankė tas kolonijas, kur buvo kviečiamas ir rinko aukas savo partijai.

Kovo 11 d. grįžo iš Lietuvos Bostono veikėjas A. Ivaškevičius, suvaidinęs nemažą rolę Klaipėdos sukilime.

Kovo 27 d. atvyko dainininkas Juozas Babravičius. Iki 1919 m. dainavo Maskvos operoje, išvykęs koncertavo Graikijoje, Paryžiuje, Londone ir atvyko čia. Koncertavo daugelyje kolonijų vienas, o vėliau su Va-

K. S. KARPIUS

nagaičiu, Juozo J. Bačiūno remiamas. (1942 m. jis išvyko į Italiją plačiau dainavime lavintis, grįžęs vėl koncertavo. Vedęs amerikietę lietuvaite, 1930 metais išvyko į Lietuvą, Kaune dainavo valstybinėje operoje.)

Balandžio 3 d. išvyko į Lietuvą Vienybės bendrovės pirmininkas A. Mikalauskas, deleguotas Lietuvos Piliečių Sąjungos ir A.L. Tautinės Sandaros, platesniam susipažinimui ir ryšiams su Lietuvos tautininkais.

Balandžio 6 d. Brooklyne įvyko šeštas laikraštinių suvažiavimas. Dalyvavo Vienybės, Tėvynės, Sandaros, Amerikos Lietuvis, Artojo atstovai -- visi tuometiniai tautinės srovės laikraščiai. Įsteigta Lietuvių Žurnalistų Sąjunga. (Joje buvo įstoję ir kitų srovių žmonių, bet po 1926 metų Lietuvoje įvykio veikla nutrūko.)

Bal. 30 d. pranešama apie Chicagoje pasirodžiusį Juozą Gabrišį iš Paryžiaus. Jis atsirado patydomis, laikė su dvasišiais slaptus pasitarimus, neva supirkimo Klaipėdos krašte nejudamo turto reikalais. Ar jam pavyko gauti tam tikslui pinigų iš dvasiškių, nepaaiškėjo. Tu pat laiką Martynas Jankus pradėjo raginti amerikiečius važiuoti į Klaipėdos kraštą pirkti namus ir ūkius.

Gegužės 4 d. išvyko į Europą tolesniam studijavimui dainuoti keturios čia jau gerai prisilavinusios lietuvaite. Viena jų, Marijona Rakauskaitė, vėliau buvo priimta Lietuvos valstybinėje operoje.

Gegužės 4 d. Clevelande pasirodė komunistų leidžiamas laikraštukas, "Apšvietimas", bet tuoj užgeso. Trockininkai taip pat bandė leisti savo "Aidą", kuri žmonės pavadinimo "gaidžiū". Jis išskelbtas į Detroitą, bet ir ten neilgai "gidojo".

Gegužės 19 d. grįžo į Lietuvą artistai P. Oleka, J. Byra ir M. Lekevičius, patys pirmieji atvykę gastroliuoti 1922 m. spalio 22 d. Jie čia buvo mieliai priimti ir remiami.

Gegužės 29 d. valdžia paskelbė ateivijos kvotas, pradėjus imigracijos varžymą. Lietuvai paskirta apie 2630 imetus -- ne taip kaip prieš karą, kada atvažiuodavo po 10, 13, 15 tūkstančių į metus. (Vėliau, 1924 metais, sumažino skaičių net iki 400.)

Birželio 23 d. išvyko Lietuvą D. Šleževičienė ir V. Vencienė. Našlaičiams šelpti išsivežė apie \$10,000.

TAUTININKŲ - KATALIKŲ BENDRAVIMO "UŽDANGA"

Birželio 28 d. Brooklyne įvyko tautininkų veikėjų konferencija. Greta

kitų tarimų, buvo vienas gan svarbus: ant visados paliauti bandyti kvieisti į bendrą darbą Lietuvai "klerikalus", kurie "šmeižia, suka, meluoja ir prigaudinėja".

Tai buvo nemalonus įvertinimas tos didelės srovės, su kuria nuo pat 1914 metų nesurandant nuoširdumo, bendrai dirbta iki pat išgavimo Lietuvai nepriklausomybės 1918 metais ir de jure pripažinimo 1922 metų liepos 27 d.

Kaip jau buvo minėta, de jure pripažinimą gavus, tarp tautininkų ir katalikų susivaryta kam priklauso už tai kreditas. Katalikai drįso griežtai kreditą priskirti vienam katalikų atstovui, V. Čarneckiui, tuo paniekinant darbus ir pastangas VISŲ Amerikos lietuvių, net pačių katalikų. Jie tai darė pasijutę galingais, kai krikščionys-demokratams užvaldė Lietuvą. (Viena laiminga to viso dalis buvo, kad per tuos apie 10 metų darbuojantis ir savitarpiniai kovojant, tas vidurinis nuožmumas neatšilėpė į Lietuvos vadavimo pastangas kiek tai lietė santykius su amerikiečiais.)

Liepos 16 d. New York'e tapo įsteigta Lietuvos konsulatūra. Konsulariniu agentu buvo paskirtas katalikų veikėjas Dr. J.J. Bielskis.

(Anksčiau esu minėjęs, kad Amerikos anks-tyvesnė išėivija yra davusi Lietuvai visą eilę tinkamų asmenų, kurie laikui atėjus grįžo į Lietuvą ir buvo naudingais. Tarp jų ir du kurie liko čia: Dr. Bielskis, dabar generalinis konsulas Los Angeles, ir Dr. P. Daužvardis, generalinis konsulas Chicagoje. Jie, savo gera sveikata ir ilgesniu amžium būdami tarnybose, čia kantriai dirba Lietuvai ir dabar, jos tragiškose dienose.)

Liepos mėnesio pabaigoje visose kolonijose rengta metinės suktys de jure pripažinimo.

Rugp. 2 d. mirė Prezidentas Harding, kurio administracijos metu Lietuva pripažinta de jure. Prie jo karstovainikus padėjo Lietuvos atstovybė Washington'e ir Am. Liet. Tautinės Sandaros trijų veikėjų delegacija.

Rugsėjo 9 d. Brooklyno tautininkai paminėjo patrioto kunigo A. Burbos 25 metų mirties sukaktį. Ankstyvosios išėivijos laikais, radęs čia lietuvius priklausančius lenkų parapijose, jis veikė su Dr. Šliupu ir kitais mesti lenkus, steigti lietuviškas parapijas, sta-

(Nukelta į 4 psl.)

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAI

RANKRAŠČIAMS ĮTEIKTI DATA:

1968 M. GEGUŽĖS 31 D.

Šiais Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo sukaktuviais metais mecenatas SIMAS KAŠELIONIS DIRVOS novelės konkursui skiria dvi premijas: I — 300 dolerių ir II — 150 dolerių.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą ir turinį patiems pasirinkti, tačiau šiais sukaktuviais metais premijuojamos novelės turėtų būti patriotinio pobūdžio literatūriniai kūriniai.

ILGIS. Novelės rankraštis turi būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinos rašymo puslapių spaudai, pralaidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinos rašymo puslapių, tačiau toleruojamos išimtys pagal novelės siužetą ir meninę vertę.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai turi būti paruošti tik rašomąja mašinėle ir pasirašyti slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridėdamos voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėsti.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

LAIKAS. Paskutinė konkursiniams rankraščiams įteikti data: 1968 m. gegužės 31 d.

JURY KOMISIJA. Sudaryta iš trijų asmenų, ji visiškai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateiktų novelių nepremijuotina, premijos ar premija šiais metais neskiriama, perkeliama į ateinančius metus ir panaudojama greta eilinės ateinančių metų premijos.

SALYGOS. Laimėjusiam autoriui ar laimėjusiems autoriams 300 dolerių ir 150 dolerių premijos bus įteikiamos 1968 metų rudenį. Konkurso skelbėjas Dirvos laikraštis turi teisę premijuotąsias noveles be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje, atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autoriai gali premijuotąsias noveles spausdinti antruoju leidimu arba jų siužetais rašyti dramas, poemas ar romanus.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and
REMODELING
LOANS
INSURED SAVINGS

APIE SIBIRO GEROVĘ

Mano asilišką spardymąsi išimylėjęs ir tęsdamas "tautai naudingą dialogą" su maskoliškąja Lietuvos dalimi, mūsų intelektualas V. Širvydas "Vienybėje" mini atvejį, ties kuriuo paryškėjo, kaip aš nepajėgiau suprasti, ką lietuviškai paskaitau. Žinot, ne man vienam ir ne visuomet lengva naujus rašytojus suprasti. Bet jo duotas pavyzdys labai aiškus. Tai kalbėjimas apie virvę pakaruoklio namuose...

Girdi, kelius potysliavinės "Vienybės" rašinius savo laiku aš pavadinęs sovietų agitpropo propaganda, o tuo tarpu juos A. Keturakio slapyvardžiu buvo parašęs a.a. Henrikas Blazas, "stiprus patriotas, vlikininkas, idėjiškesnis liaudininkas, negu Kardelis"... Tikrai anuos rašinius taip pavadinau ir, žinodamas jo slapyvardį, buvau nustėbęs, kas čia bus jam atsitikę. Netrukus Blazas visam laikui apėjo "saliamonišką Vienybę" ir paslaptį viešai su pavyzdžiais paaiškino. Mat, saliamonai čia taip išbraukė ir sutaisė jo reportažus apie sovietinės Lietuvos gyvenimą, kad jie išėjo agitpropiški.

Netrukus vienas po kito iš Brooklyno savaitraščio ėmė dingti ir kiti buvę bendradarbiai. Atsirado nauji, susidarė kitas moteriškų temperamentų komanduojuamas "štabas" su "people to people" ideologija. Tariant švelniausiai, prasidėjo sovietinės okupacijos Lietuvos pudravimas.

Nereikia toli joti

V. Širvydas gailisi, kad ligšioliniuose savo rašiniuose aš neišvardinęs nė vieno tokio pudravimo fakto. Jau prieš kelis metus visą jų eilę buvau "įvardinęs" ir šį kartą su per daug aiškiais dalykais nesiruošiau kartotis. Jei kas dar sekė Brooklyno diversantų laikraštėli, kiekviename numeryje galėjo jų šūtimis rasti. Sudarinėti jų sąvadą, registruoti, tyrinėti man būtų gaila laiko ir popierio.

Bet jeigu draugas "senior editor" taip labai nori pudravimo įvardijimų, tai vieną kitą galima nurodyti, laiko negaištant ir per toli nejojant. Visiški čia pat, kaip tik tame pat puslapyje, šalia Širvydo "Ir išėjo ir nujojo" idėtas dar vienas, ilgesnis straipsnis, vardu "Kun. F. Juzevičius - tautinės taikos veikėjas". Čia Kanados katalikų kunigas F. Juzevičius, skaitęs santariečiams paskaitą apie bendradarbiavimą su kraštu, labai aukštais žodžiais ir intelektualiai ginamas nuo Chicago katalikų kunigų leidžiamo laikraščio Draugo užsipuolimų. Šiaip ar taip, gana įdomiais laikais gyvename...

Negirdėjęs anos kun. Juzevičiaus paskaitos ir (išskyrus Z. Rekašiaus (špūdžius Dirvoje) negavęs paskaityti nors kiek bešališkesnio reportažo, nesuostius ties ta tema. Aš negaliu nei tikėti, ne netikėti, koki kunigas siūlė kelią į "lietuvių tautinę vienybę ir tautinę taiką". Bet "Vienybės" straipsni, pasirašytą nieko nepasakančiais inicialais, puošia tiek daug kitų auksinių minčių, kad man beveik gaila, jog kita lietuviška spauda dabar ignoruoja Brooklyno lapelį ir nesupažindina kitų skaitytojų su vis naujų pudrų, kremų ir parfūmų išradimais.

Blusos, nutilkit prieš milžiną!

Negi mes jau tiek nutrūkom ir praeitį, ir dabartį, ir ateitį, kad niekam nebeįdomus per dešimtmečius buvusio Amerikos lietuvių tautiečių, o pasakui ir tautininkų laikraščio, pvz., toks atsiliepimas apie prezidento A. Smetonos laikus?

Dabar toji "Vienybė" rašo: - "Baisiai įgriso A. Smetonos šūkiu - "susiklausymas", "vienybė", "paklusnumas", "autoritetas", "valstybės gerovė", "tautos garbė", "tautinė drausmė". Su tais šūkiu Smetona pabėgo į užsienį, ir jie čia dabar kitų kartojami, bet "retai kam jie limpa į sąmonę". (Na, žinoma, kur neigris šūkiu, kaip tautos garbė ar valstybės gerovė, kai valstybės nebeliko ir tu nieko iš jos gerovės nebeišmėlši, nieko į sąmonę nebeįlipdysi. Verčiau kitur dairytis.)

Dar mažiau limpa į kolaborantų laikraštėlio sąmonę kiti, dabartiniai, vėliausi šūkiu, kurių esą girdisi Amerikos lietuviuose. Pavyzdžiui, - "skandinti Maskvą", "smogti Rusijai", "varyti jai rakštį į akį". Be abejo, tokie ar panašiai naivūs šūkiu labai karingi, kas būtų būdinga ir suprantama Laisvės Kovų Metais. O ką į tai kun. F. Juzevičiaus advokatas? Jis pasisako trumpai drūtai ir taip pat karingai: "Tai yra tušti, juokingi šūkiu, nes Maskva eina supervalstybės simboliu (?) ir keli tūkstančiai politinių emigrantų negali jai nei "smogti", nei

"rakšties į akį įvaryti", nei "išskaudinti". Mūsų veiksmų veikla - tai maždaug lyg blusos šokinėjimas ant milžino nugaros"...

Palyginimai, vis dėlto, savotiški kaip lietuviui, vaizdingi ir iškalbūs. Gal tik tikslumo kiek pasigestume. Jeigu mūsų veikimas ir veiksniai yra tik blusos šokinėjimas, tai dar nieko labai blogo. Sakyčiau, tai būtų pusėtinai pozityvu, nes blusa sugėba skaudžiai kąsti net milžino nugaron. Ir jeigu tokių blusų bus ne keli tūkstančiai, bet keli Rusijos pavergtų tautų milijonai, tai jos gali kartais ir supervalstybinį milžiną užgraužti. Ne vienas milžinas praeityje nuo visokių tokių blusų antpuolio yra pakratęs kojas.

Dora, meilė ir karikatūra

Kiti "Vienybės" kremai tautinei taikai igyvendinti dar geriau minkština mūsų odą ir dezinfekuoja blusas.

Siekti tautinės valstybės atstatymo, nepriklausomybės atgavimo? Ar jums galvoje nebegegerai, vyskupai ir pasauliečiai? "Bet jei tautai tegalima per pasaulinį atominį karą, tai ar toks tikslas doras?" - humaniškai čia klausia "Vienybė". (Žinoma, kad nedoras. Pavergti tautas, jas išnaudoti, naikinti bus doriau, bet siekti nublokšti prispaudėjo jungą - labai nedora. Geriau raudonas, negu lavonas. Kas ką užgrobė, tegu pasilaiko ir "taiką išlaiko").

"Be to, - kaip toliau sako Širvydo bičiulis, - ne kiekviena okupacija žudo tautas"... Štai - "Šveicarijoje vokiečiai, prancūzai ir italai jaučiasi laisvi ir vieni su kitais nekovoja". Na, pavyzdys ne iš pačių gerųjų: Šveicarija ne okupuotas kraštas, ir jos vokiškai, itališkai ar prancūziškai kalbantys piliečiai laiko save šveicarais. Aplamai, reikia tik išmokti apsiprasti su okupacija, ir bus geriau. Taipgi esanti netiesa, kad lietuviai sovietinėje Lietuvoje "miršta rusicizme". Juk jie dar gali mokytis lietuviškai vietinėse mokyklose. Tik kas sakė, kad nuo rusicizmo miršta? Aš girdėjau sakant, kad lietuviai rusinami.

Esą lygiai netikslu okupaciją vadinti vergija. Ne, okupacija tai santuoka, tai meilė. Jeigu, anot "Vienybės" Lietuvoje būtų kokia vergija, tai nebent tik tokia, kurioje atsiduria vyras vedęs žmoną. Gaila, stinga patiklinimo, kas katra ten vedė: rusas lietuvių, ar lietuvis rusų, ir ar šis susijungimas buvo iš meilės, ar įvyko ir tebesikartoja, atvirai sakant, žaginimas (rape)?

Prisimena Prancūzijos antinacinio pogrindžio rezistentė Simone Weil, kuri savo dienoraštyje rašė, jog išprievartavimas yra pati biaužiausia meilės karikatūra.

Sibiro savanoriai imigrantai...

Šią visą sovietiskai išpudruotą vienybę, doros, taikos ir meilės karikatūrą V. Širvydo puslapio kaimynas užbaigia naujaisiu, dar negirdėtu argumentu apie palankesnes lietuvių gyvenimo sąlygas Sibire, negu Lietuvoje.

Jis sako, kad lietuvių tremtinių Sibire nedaug ir tik mažai jų daliai nevalia grįžti į tėviškę, o šiaip jau - "daug jų savo noru Sibire pasilieka, kad daugiau uždirbtų ir su didesne senatvės pensija galėtų repatriuoti į Lietuvą. Sibire uždariai didesni negu Lietuvoje, tad ir senatvės pensijos didesnės. Taigi, būvę tremtiniai savo noru virto uždario imigrantais" (!)...

Taip nuo 1940 m. birželio keliavo lietuviai į Sibirą, savo noru dabar ten pasilieka, savo noru vyksta nauji, ypač jaunimas, nes - yra dėl ko: ten uždariai didesni ir senatvės pensijos aukštesnės!

Po tokių vaizdingų idilijų, sutinku, kad dėl bereikalingo mandagumo per daug sušvelninau dalyką, Širvydo "Vienybės" vaidmenį anąkart aptaręs, kaip Lietuvos okupacijos pudravimą trafaretinėmis agitpropo idėjomis. Iš tikrųjų, jo kolega, kun. F. Juzevičiaus gynėjas tame pat puslapyje yra žymiai išradingesnis ir nebe tik sovietijos trafaretinių produktų naudotojas. Jo naujos pudros, kremai ir balzamo mostys, įskaitant geresnius uždarius ir senatvės pensijas po Sibiro sniegais, turi negincijamo originalumo ir kūrybinių polėkių.

Tai ne okupacijos pudravimas. Tai atviras, dėl nieko nebesivaržantis degenerato tyčiojimas iš tautos nelaimių ir skausmų. Natūralus, kai kuriems gal net būtinas, okupuotame krašte, bet slykštus užsienyje, ypač to paties vardo laikraštyje, kuris praeityje per kelis dešimtmečius gynė ir gerbė lietuvių tautos laisvės idėją. Liko tik brudas.

kad "nesinori klaipėdiečių reikalams aukų duoti". Katalikų vadai tada buvo ištempę rinkti pinigų išgelbėjimui nuo sužlugimo jų vieno laikraščio, Darbininko.

Lapkr. 1 d. iš Lietuvos pranešta, kad prieš atstovo Jono Vileišio Lietuvos Laisvės paskolos bonų parduota už \$1,789,440. Čarneckio laikotarpiu tik už \$53,340. Tautinė spauda jo laikotarpį pavadino "Krikščionių-demokratų politinis krachas Amerikoje".

Lapkr. 12 d. į Lietuvą iškeliavo JAV karo atstovas H.F. McLean.

Gruodžio 6 d. atvyko naujai paskirtas Lietuvos atstovas Kazys Bizauskas. Jo priėmimo vakarienėje New Yorke dalyvavo apie 100 veikėjų. Savo kalboje Bizauskas prašė visus būti džentelmenais.

Susipažinęs su padėtimi, jis paskelbė, kad atstovo Čarneckio įvesta Lietuvos piliečių registracija ir rinkimas po \$10 duoklių buvo per griežta, neigyvendinama. Kiek laiko praėjęs, visuomenėje pradėjo reikštis nepasitenkinimai, kad atstovo Bizausko niekur kitur nematoma, kaip tik katalikų tarpe.

Gruodžio 18 d. pranešama, kad iš Atstovybės Washingtono pašalinama paskutinis tautininkas, sekretorius Dr. M. J. Vinikas, pasidarba- vęs sudaryti galimybes

Lietuvai gauti Amerikoje milijonų dolerių paskolą. Katalikai nesutiko leisti paskirti jį Lietuvos konsulu New Yorke (paskirtas Dr. Bielskis).

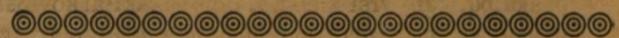
Gruodžio 24 d. atvyko iš Lietuvos Pulk. Lt. Povilas Žadeikis, paskirtas konsulu Chicagoje. Jis 1920-21 buvo finansinės misijos nariu. Katalikų vadai subruzdavo patyrę apie jo paskyrimą. Kai pradėjo eiti pareigas, pasigirdo katalikų išpėjimai, kad saugotųsi "savo senų nuodėmių" kad remtų jų politiką, kai anksčiau nereikėjo skaitytis su jais.

Gruodžio 24 d. atvyko tautininkų Korp! Neo-Lithuania atstovai K. Marčiulionis ir V. Banaitis rinkti aukų statymui Kaune studentų bendrabučiui. Priešinga spauda juos užatakavo, Naujienos skelbė neduoti jiems jokių aukų. Jie grįžo surinkę apie \$6,100.

HELP WANTED MALE

ARC WELDERS AND TRUCK BODY SPRAY PAINTERS APPLY IN PERSON REMKE, INC. 28100 Groesbeck Hwy. Roseville, (Detroit) Mich. (61-67)

WANTED AT ONCE 1ST CLASS SKILLED MEN VERTICAL MILL HANDS LATHE HANDS Must be able to set up work from Blue Prints. Steady work. Overtime. Apply in Person. STELCO CORPORATION 18824 Mt Elliot Detroit, Mich. (60-69)

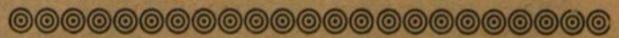

ANTANAS STRAZDAS

Paprastas kaimo katalikų kunigas. Pluoštas dokumentų. Knygą parašė Vincas Maciūnas.

Popieriaus viršelis. Kaina \$2.00.

Gaunama Dirvoje, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103. Arba pas leidėją — J. J. Bachunas, Tabor Farm, Sodus, Mich. 49126.

Tik per Angliją... Pigiau, greičiau, geriau, galima pasiųsti dovanų siuntinėlius savo artimiesiems Lietuvoje.

Artėjant vasarai, dabar, jau pats laikas pagalvoti kokį dovanų siuntinėlių sudaryti ir pasiųsti savo giminėms. Žemiau siūlome du specialiai paruoštus, praktiškus ir labai naudingus siuntinius.

VASARINIS 1968. 1.

Gėlėto, nepermatomo, storo nailono medžiaga dėl 4 suknelių, 3 1/2 jardo vilnonės angliškos labai geros vyriškai eilutei medžiagos, 3 1/2 jardo, vilnonės angliškos moteriškai eilutei medžiagos, 1 terelyno bliuskutė, 1 vyriški nailoniniai marškiniai, 2 p. vyriški arba moteriški geriausios rūšies nailoninių kojinių.

\$75.00.

VASARINIS 1968. 2.

Pavasariniam arba vasariniam paltui vilnonė medžiaga, 3 1/2 jardo vilnonės angliškos puikios eilutei medžiagos, stora nepermatomo nailono medžiaga dėl dviejų suknelių, 1 šilkinė skarelė, 1 vyriški nailoniniai labai geros rūšies nailoniniai marškiniai, 1 sv. šokoladinių saldinių, vyriškas arba moteriškas nailoninis lietpaltis.

\$75.00.

Taip pat, į betkurį siuntinį galima pridėti žemiau išvardintus dalykus, kurie yra visada naudingi ir laukiami Lietuvoje. Vilnonė skarelė \$4.00, nailoninis itališkas lietpaltis \$10.00, vyriški arba moteriški megstukai \$12.00, nailoniniai marškiniai vyriški \$7.00, vyriškos arba moteriškos nailoninės arba vilnonės kojines \$2.00.

BALTIC STORES LTD.,

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. SHO 8734.

Su malonumu priimame užsakymus, kuriuos pats siuntėjas pasirenka iš kainoraščio arba užsako kas jam patinka. Taip pat, persiunčiame ir jūsų pačių supirktus siuntinius.

Mūsų sąskaitos duoda teisę į Income Tax sumažinimą, jei siuntiniai yra siunčiami šeimai.

KRIKŠČIONIŲ DEMOKRATŲ VALDYMO REIŠKINIAI...

(Atkelta iš 3 psl.) tyti savas bažnyčias -- tas įstatė lietuvius į reikalingas vėžes ant visados. Katalikai tame minėjime nedalyvavo.

Rugs. 12 d. Ameriką pasiekė žinia sukrėtus ir papiktinus lietuvius: Kaune komunistai nužudė jauną Amerikoje gi-

musį lietuvių Vytautą Aleksą su motina parvažiausį į Lietuvą, komunisto Zigmo Aleksos - Angariečio giminaitį. Lietuviai komunistai tą žudystę pateisino.

ČARNECKIO IŠLEISTUVĖS

Rugsėjo 20 d., atsto-

vas V. Čarneckis, valdžios atšauktas, grįžta Lietuvon. Išleistuvės New Yorke buvo "panašios į šermenis", dalyvavo tik 24 asmenys, pačių katalikų daugelis nedalyvavo. Jo niekas neapgalestavo nes per pus trečių metų jo atstovavimo suiro kelios orga-

nizacijos, ir katalikų srovė virto atkakliai savavališka.

Spalio 9 d. pranešta, kad kun. Norbutas, atvykęs sukonkuruoti D. Sleževičiūnei, katalikų našlaičių šėlpimui surinko tik virš \$10,000.

Spalio 23 d. katalikų spaudoje pasirodė plečia mas nepasitikėjimas Klaipėdos "liuteroniška" valdžia, ir skelbta

ŽVILGSNIS PRO KILPĄ

REDAGUOJA TEISYBĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJA

Gyvenimas - kova

Nors mūsų vadovaujantieji veiksniai šiuos metus yra paskelbę Kovos Metais, bet pati kovos sąvoka taip ir liko visuomenei neišryškinta. Dėl to eilinis tautietis, fabrike visom keturiom galūnėm bekrutėdamas ar apie savo namelius karkvabalius berankiodamas, dažnai net ir nežino, ar jis kovoja ar ne, o jeigu ir kovoja, tai jam dar vistiek neaišku, kokią kovą ir prieš ką bei už ką jis dabar kovoja. Taigi, kaip matome, mūsų bendruomenės nariams dar vis gerokai trūksta sąmoningumo, ir esame priversti čia tarti keletą paaiškinamųjų žodžių.

Pirmiausia, turėtume visi išsidėmėti, kad mūsų tarpe nekovojančių nėra, nes patsai patogus ir prabangingas mūsų gyvenimas Amerikoje, sukėliąs vargstančių brolių pavydą, jau yra neatlaidi kova prieš Lietuvos okupantą.

Antra, kova prieš bolševizmą yra ir jo idėjų pasisavinimas bei vykdymas šiame krašte, nes tuo būdu mes atimame iš sovietinių agentų darbą ir išstumiamė juos iš rinkos.

Toliau žinok: jei duodi dolerį Vlikui, tai tu kovoji prieš Altą, jei Altui -- kovoji prieš Vliką, jei Bendruomenei -- kovoji prieš abupirmuosius veiksnius drauge, o jeigu niekam neduodi nei sudilusio dvylekio, neperki nei knygos nei laikraščio, o lengvą ranka pasiimi iš organizacijos kasos kelionpinigius į Washingtoną nusifotografuoti, -- tai reiškia, kad tu kovoji dėl savo ekonominės gerovės, tuo pačiu stiprindamas ir savo zanavykiškos Lietuvos išlaikymą.

Klausydamiesi minėjimuose ir pagerbtuvėse prakalbu, kaip visi žinome, mes atkakliai kovojame su vis stipriau mus marinančiu miegu, o grįžę iš dangiška kilniems tikslams surengto banketo, kuriame prilesėme dešrų su kopūstais, visą naktį sapnuose kovojame su mus smaigiančiu raguotu velniu.

Jei, giedodamas kantatą ar operos ariją, spiaudai dirigentui į baltus krakmolus, o dirigentas taikstosi tau suduoti lazdele per nosį, tai ženklas, kad tarp jūsų vyksta kultūrinė kova dėl meno lygio.

Be to, tenka atkreipti akį ir į vis plačiau pasireiškiančią mūsų religinę kovą, kai vienas ar kitas dvasininkas, po svarios šampano taurės abiem rankom apsikabinęs už kaklo tarybinį bedievį, stengiasi jį patraukti į savo pusę.

Čia verta paminėti ir daugelio mūsų tautiečių taip vadinamoji vidinė kova, vykstanti sielos gilumoje, kurią kovoja su savimi per 15,000 dolerių uždirbantieji inžinieriai, daktarai ir kiti jaunosios kartos intelektualai, siekdami nepavėluotai apsispręsti, ar dar verta būti lietuviu ar jau ne?

Jei dar pridėsime, kad jaunas pačiukas vedę seni našlai nepaliaujamai ir net beviltiškai kovoja prieš vis didėjančią komunizmo grėsmę jų šeimose, tai ir įsitikinsime, kad visas mūsų gyvenimas tėra tikrai nesiliaujanti kova.

MOKSLAS IR PAMOKSLAS

"IS SUTEMŲ Į AUŠRĄ"

Tai prof. dr. Antano Ramūno kosminio amžiaus veikalas, kuriame telpa viskas, kas tik žmogaus minties buvo sukurta nuo sanskrito

per visus didžiuosius filosofus iki žurnalisto Prano Alšeno ir kitų mūsų gerų pažįstamų, maistančių fabrikuose pietų pertraukos metu, su autoriaus eilėraščiųiais žmonai ir šliūbinėm fotografijom imtinai.

Knygą autorius dedikuoja savo žmonai Marijai, su pagrįstu pasiūlymu, kad laimėjęs gimdymo varžybas, nes — "Marija gimdė vaikus iš lėto, o Antanas pagimdė keturias knygas iš karto!" Taigi dr. A. Ramūnas mėgsta raketinį greitį, ilgai netripena šlapioje vietoje, savo teisybę pasako tuoj pat ir čia pat, nesirūpindamas skaitytoją apsunkinančiu jos įrodinėjimu, ir mes, pajudėję iš sutemų, ruožu Ottava — Baltija — Dausos — Indija — Pilviškiai — Cicero — dr. Kaškelis — Solovjovas — Kralikauskas —

šventas Augustinas — Augustinas Voldemaras — Vizgirda — Rūkštelė, — ir jau stovime ant Ararato kalno viršūnės, auksinių aušros spindulių apšviesti!

Mus veikale žavi visa tai, kas yra visiškai nauja, negirdėta, sena panaujinta ar net mūsų juodo avino galvai neaprepiama ir neįtikima. Ir taip mes čia pirmą kartą sužinome, kad — "Nepriklausomą Lietuvą" redaguoja mūsų žurnalistinio pasaulio mentorius Jonas Kardelis, o "Tėviškės žiburius — didžiadvasis kun. dr. Gaida". Be to, kad "T. Ž." įsteigimo idėjos nebūtų buvę galima realizuoti be "N. L." redaktoriaus J. Kardelio.

Dar nuostabiau, kad, pasirodo, mums — "Tarybinė Rusija paliko Dostojevskį...", o "Tarybinė Lietuva paliko Čiurlionį..." ir kad — "Čiurlionis nūn tapo kone vieninteliu dvasiniu tiltu tarp Tarybinės Lietuvos ir Lietuvių Pasaulio Bendruomenės..."

Kai kuriems skeptikams pradžioj gal galėtų kilti abejonių, kodėl gi autorius jau taip aukštai vertina Vyduo inkarnacijos mokslą? O štai mums čia ir atskleidžiama sukrečianti paslaptis, kad daktare Antane Ramūne jau seniai gyvena įsikūnijęs Augustinas Voldemaras, kuris, autoriaus žodžiais, šitaip pasireiškia:

"Atskiri (jo) sakiniai, išsireiškimai, mintys, sąvokos, vaizdai, simboliai, palyginimai, pašėlęs kalbos ritmas, kosmiški įsisiūbavimai iki šiai dienai vis man skamba, aidi, marguliuoja,

sklendena, ošia, vilniuoja mano atminty, mano širdy, mano sąmonėj, mano pašamonėj..."

Be to, veikale atkreipiamas mūsų rimtas dėmesys į tikrai mistinį faktą, kad yra ir du profesoriai daktarai Antanai Paplauskai: pedagogas prof. dr. A. Paplauskas, miręs 1799 m., ir pedagogas prof. dr. A. Paplauskas (Ramūnas), gimęs 1910 m., taigi ir čia, neabejotinai, pirmasis tęsia savo žemiškąjį gyvenimą, įlindęs į antrąjį. Koks šitų dvigubų įsikūnijimų rezultatas, mums aiškiai prof. dr. A. Ramūnas pasisako šioje Fausto citatoje:

"Dvi sielos, ach! yra manoj krūtinėj.

Viena nuo kitos siekia atsiskirt..."

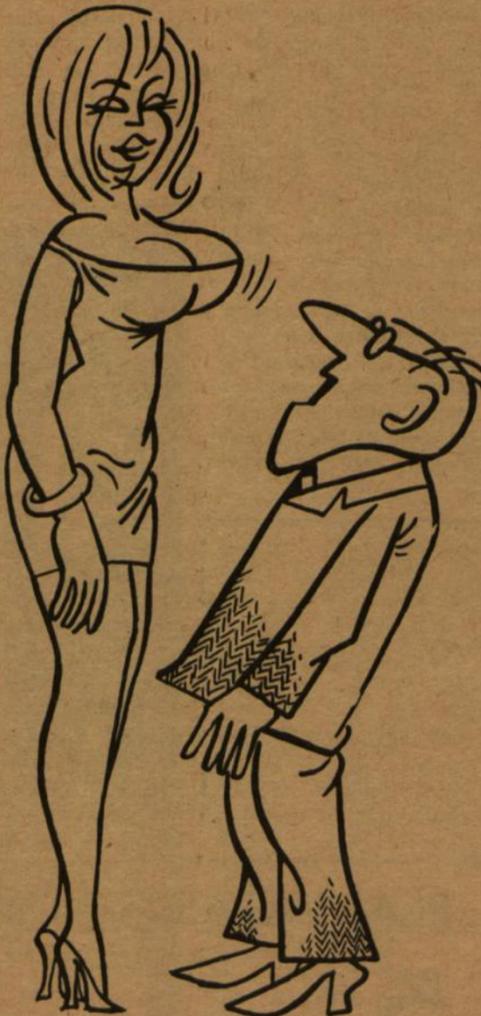
Visa tai, kas šiame straipsnely pastebėta, turint galvoje, mums labai įtikinančiai ir paguodžiančiai skamba ir prof. dr. A. Ramūno ateities pranašystė, kurioje pakeltu balsu sakoma: "Ruoškimės tai istorinei dienai, kada lietuvių tautai teks skleisti po pasaulį ne tik šviesą ir tiesą, bet taip pat — žaibus ir perkūnus."

MUMS RAŠO

Gerbiamieji,

Skaičiau M. Vaitkaus atsiminimuose, kad kadaise Herbačiauską aplankydavosios dvasios ir jis naktį girdėdavęs, kaip jos ateina prie pat jo miegamojo durų. Sako, tokius dvasių žingsnius aiškiai girdėjęs ir

MES AUGAME!

Išlipę į krantą, mes visi buvome maži, net už viens kitą mažesni, ir sponsorai turėjo vedziotį už rankos, ieškant patogumų kambarėlio. Paskui pasidarėme visi lygūs vidutinio ūgio fabriko darbininkai. Dar vėliau jau išsiplėtėme tokie dideli, jog per savo didumą negalime vienas kito matyti. Gi pastaruoju laiku — už visus dar aukščiau išaugo kultūriniam ir visuomeniniam gyvenimui toną duodanti aukštoji \$14,000 kategorijos ponų klasė su mums jau visiškai nepasiekiamais kilniais tarptautiniais idealais... Visa tai būtų labai malonu, tiktai kartais ima baimė, prisiminus brontozaurus, kurie dėl savo didumo paskui išnyko.

A.

AUGIN TEVAS SŪNUŽELĮ...

Augin tėvas sūnuželį — Dorybes ir grožį, Dygo ūsai, barzda žėlė — Užaugino ožį.

Tėvas keikės, močia barės Už raguotą frantą, Kad Kęstutis Jurgis Harris Mūsų nesupranta:

Siūlai mokslą — renkas peną, Karčiamų smagumą, Rodai meną — sumekena, Atrajoja gumą.

Šaukia valdžios demokratų Versti priešų stabo — Sūnuželis barzdą krato, Rūtą mėtą skabo.

O kai garsas nuo rubežių Neša žygių gandą, Iš narsumo zuikis ežį, Boba vyrą kanda,

Staugia Vilkas geležinis, Tautai susigrūmus, — Sūnuželis, jį pažinęs, Su ožka į krūmus...

dail. Adomas Varnas, jaunias būdamas.

Aš esu mėgėjas spiritistas, dėju daug visokių pastangų, bet tokių dvasių žingsnių prie savo durų dar nesu girdėjęs, nors ir ilgai ištisomis naktimis budžiu. Kažin kodėl man nesiseka? V. P.

Redakcija: Mes manome, kad dvasios žingsnių dabar negirdėti dėl to, kad visi mūsų kambariai ir priangiai jau iškloti brangiais minkštais kilimais, o, be to, ir daugumos ausys jau kurčios bet kuriam dvasios subrazdėjimui. Taip pat gali būti, kad Tamsta jau per senas...

KAS GIRDĖTI?

(Mūsų korespondentai rašo)

CHICAGO, ILL.

Tiesiog nuostabu, kad visi čia vykstantieji mūsų kongresai, koncertai, visos operos ir didžiosios šventės, skirti ingiems organizatoriams vadovaujant, skir-

tingai prasideda scenoje ir visada vienodai baigiasi prie salės durų...

BOSTON, MASS.

Kultūra! Kultūra! Kultūra!... Stai jau kuriasi ketvirtas kultūros klubas, ir reikės su ketvirtu draugu susipykti!..

(Nukelta į 6 psl.)

Skaityk ir platink DIRVĄ

Žvilgsnis pro kilpą...

NELĖS ARTUMOJE

Tokio pavadinimo straipsny "Ketvirtoje pradalgėje" poetė O. Audronė, retu mūsų atsiminimų literatūroje nuoširdumu ir atvirumu vertindama Nelės Mazalaitės kūrybą ir pačią autorę, prabyla mums štai taip, kaip ne kiekviena moteris apie moterį galėtų pakalbėti:

"Nele, tu nežinai, kaip visur esi prigijusi..."

"...visuomet šiltas, jaunas ir džiugus balsas... yra viskas: viltis, paguoda, suraminimas ir atleidimas..."

"Ji pabūna mano nuodėmklausiu ir daktaru, ir be galo jaučiuosi apdovanojama, kad Nelė yra pasiekia-

moje artumoj..."

"Iš ankstyvesniųjų metų prisimenu — Nelė smulki ir lieknutė, kaip mergaičiukė."

"Bet metams bėgant, ir kitokios spalvos jai labai gražiai tinka, o ji pati savo viduje liko ta pati mergaičiukė."

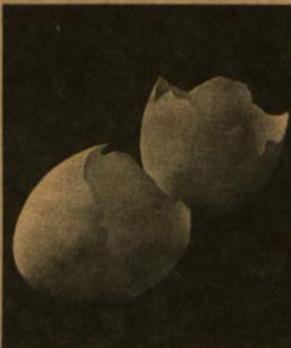
"O balsas... galėtų būti anos Nelės, kuri žolinėse barstė žolynus procesijoje, ir todėl iki šiol taip kvepia galai pirštų. Kvepia taip, kaip jokie kvapai, pagaminti bet kuriame krašte."

Iš gražiosios praeities straipsnio autorė, tarp kitko, dar prisimena:

"Mudvi su Nele tada buvome beveik mini apsirengusios."

"Paskui jau išmokau ir aš nebijoti be reikalo". Taigi, tokie artimo meilės žodžiai šiandien net profesionalui pikty bininkui linksmina širdį.

ATEITIES LIETUVYBĖS IŠKASENOS

"Jūs, senoji karta, kasdien žengiate atgal, nes esate nusigrįžę į praeitį, o mes žengiame pirmyn, nes žvelgiame į ateitį. Dėl to tarp mūsų kartų ir vyksta nesulaikomas skilimas, ir lietu-

Skautų šventė Šv. Antano gimnazijoje Kennebunkporte balandžio 27 d.

LOS ANGELES LIETUVIŲ ŽINIOS

GINTARO KRASTUI

Kalifornijos lietuviai Lietuvos nepriklausomybės atstatymo publikacinius metus pasiryžo atžymėti nauju muzikiniu kūrinio. Dėl to buvo susitarta su komp. B. Budriūnu ir dėl teksto su dr. Elena Tumiene, kurie parinko temą — "BALADĖ GINTARO KRASTUI". Gilų ir turiningą tekstą, muzikiniuose sąskambiuose, pirmą kartą išgirsime Kalifornijos Lietuvių Dienoje, birželio mėn. 16 d., Marshal High School auditorijoje, kurį atliks Šv. Kazimiero parapijos choras su solistais, vadovaujant B. Budriūnui.

Kompozitorius B. Budriūnas kaip išlavintas muzikas, puikiai pažįstas muzikos problematiką, kūrė su dideliu įkvėpimu. Jis savo dvasiniais brožais savaimingas, originalus. Jo kūryboje dvelkia šiluma ir žmogiškumas. Tai nepraeinančios reikšmės brožai artimiausi mūsų kartai. Jo kompozicijos pilnos gyvojo gyvenimo garsų, juose jaučiama žmogiškoji prasmė ir vertė. Kartu švęsdamas ir savo veiklos 40 metų sukaktį, sužėrėjo savo talentu. Apart to, jis yra sukūręs kantatą — "Lietuvos Šviesos Keliu"; tautinių šokių šventei maršą — "Oi Jaunyste" ir pora naujų dainų jubiliejinių metų skautų stovyklai. Už naująjį kūrinį ta pačia proga jam bus įteiktas honoraras ir pristatyti mecenatai. Be to, kaliforniečiai pirmą kartą gausime išgirsti New Yorko Nacionalinės Operos dainininką Arnoldą Voketaitį.

vybės sampratų atstumas didėja. Jūsų idealas — mirusi praeitis, o mūsų — gimstanti ateities lietuviybė, kuri bus ne siaurai parapijinė, o visuotiniai žmoniška".

(Jauno akademiko J. P. žodžiai, pasakyti studentų suvažiavimo užkulisyje).

Programai vadovaus televizijos ir filmų žvaigždė Rūta Lee-Kilmonytė.

Dar turėsime progos pamatyti tris parodas: dail. Jono Andrašiūno — paveikslų, Eleonoros Grigaliūnienės — keramikos išdirbinių iš Lietuvos pašto ženklų.

Gintaro kraštas yra mūsų visų gimtasis kraštas. Įsisąmoninkim į buv. prezidento J. F. Kennedy žodžius: "Neklausyk, ką tavo kraštas gali dėl tavęs padaryti, bet paklausyk, ką tu gali savo kraštui duoti". Vienas iš mecenatų, pritarimas šiam sumanymui, savais žodžiais įgalino šią mintį: "Laimingas, kad galiu duoti, nes kiti už tai atidavė gyvybę. Visa tai darau iš meilės Lietuvai, o ne dėl garbės".

K. Galiūnas

KVIEČIA Į SUBATVAKARĮ

Ramiojo Vandenylio pakrantėje, Santa Monikos ir Apylinkių Lietuvių Klubo Moterų Komitetas jaukioje, S. Monikos Bay Womens Club salėje (1240 4th St., S. M.), š. m. birželio mėn. 8 d., 7 v. v., ruošia SUBATVAKARĮ su įvairia programa, žodžio, muzikos ir dainos KALEIDOSKOPĄ, ku-

riame dalyvaus šie menininkai: R. Aukštikalnytė, K. Dargis, O. Metrikienė, A. Mironas, S. Pautienienė ir "Special Guest", pianistas S. Kalvaitis iš Long Beach, Calif.

Po programos bus užkandžiai ir šokiai. Įėjimas su vaishėmis \$3.00.

Kviečiami atsilankyti visi iš arti ir toli. (Sk.)

IDOMI PASKAITA

Santa Monikos ir Apylinkių Lietuvių Klubo, Moterų Komitetas, gegužės 10 d. (Pancake House) S. Monikoje buvo suruošęs paskaitą, kurią įdomiai ir įvairiai skaitė dr. Žirgulienė, tema — žmogaus brendimas ir psichinė sveikata. Dr. Žirgulienė yra Veteranų Ligoninės psichinių ligų skyriaus vedėja, taip pat U.C.L.A. dėsto medikams rezidentams psichines ligas. Paskaita praėjo su dideliu dalyvavusiųjų susidomėjimu. Po paskaitos sekė eilė klausimų ir diskusijų. Susirinkusieji pageidavo ateityje rengti ir daugiau kultūrinių paskaitų įvairiomis temomis.

PRAŠO ATSHLEPTI

Iniciatorių grupė pasiryžo iškelti spaudoje ir pagerbti dr. fil. Justino Tu-

LIETUVIŠKA VASARVIETĖ BANGA

CAPE CODE, MASS. GREAT MARSH ROAD, CENTERVILLE, MASS.

- Prie Atlanto vandenyno, Golfo srovės šildomo garsaus Craigville Beach.
- Patogūs kambariai ir atskiri namukai, kur patiems galima gamintis valgi.
- Skanūs lietuviški valgiai.
- Grynas pušų oras ir rami vietovė poilsiui.
- Svečiams be nuosavų automobilių — transportacija į ir iš paplūdimio.
- Šalia "Bangos" randasi ežeras su paplūdimiu. Žuvavimo mėgėjams yra laivelis.

Norintieji puikiai praleisti atostogas prašomi su užsakytais kreiptis šiuo adresu:

A. Pakštienė,
76 Alicia Road
Dorchester, Mass. 02124
Tel. (617) 282-8046
o po birželio 1 d.
BANGA,
Box 188, Centerville,
Cape Cod, Mass.
Tel. (617) 775-4633

mėno Brandos Kursų — suaugusiųjų gimnazijos, veiklą ir reikšmę, taip pat jų steigėją ir vedėją J. Tumėną.

J. Tumėno Brandos Kursai atliko svarbų uždavinį 1920-37 m. laikotarpyje, suteikdami galimybę jauniui mokytis ir įgyti teises tolimesniam mokslui, ką I. P. karas ir kova už Lietuvos nepriklausomybę buvo sutrukdę.

Kviečiame prisijungti prie to sumanymo buvusius J. T. Kursų klausytojus ir dėstytojus, taip pat ir visus, kas prielankiai tą praeityje atliktą darbą vertina.

III Tautinių Šokių Šventės proga, liepos 7 d., būtų malonu ir patogiu susitikti ir aptarti iškeltą klausimą. Prašome maloniai atsilipti laišku, telefonu, ar aplankyti asmeniškai adresu: Edvardas Žukauskas, 2501 West 69 St., Chicago, Ill. 60629. Tel. WA 5-2737.

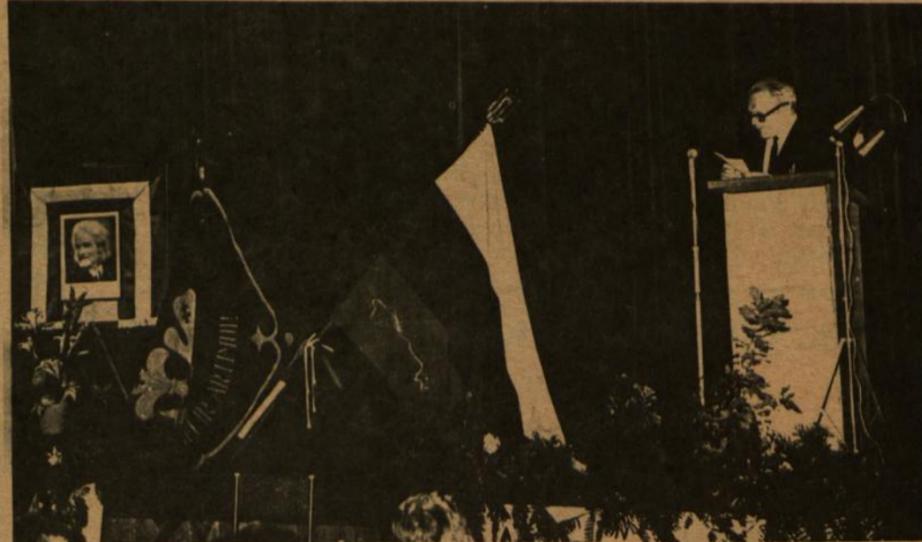
NEW YORK, N. Y.

Daugelis mūsų senų patriotų rengėsi ir šiemet vykti į okupuotą Lietuvą, bet dabar dėl nežinomų priežasčių susilaiko. Sako, jog nesą taip lengva atsiskirti nuo tremties lietuvių bendruomenės kamieno.

VLADAS JAKUBENAS: "Dirigentas P. Armonas atrodė gerai susipažinęs su veikalo eiga; dirigavo plačiais, energingais ir vienosais mostais, nerodydamas jokios smulkesnės interpretacijos nei vokalistams, nei orkestrui, bet parodydamas reikalingus įstojimus chorui bei solistams ir neklysdamas dažnuose metų pakaitimuose". (Aidai, nr. 4.).

Antanas Krausas Melburne skautų akademikų susirinkime skaitė paskaitą apie Vydūną. Kaip žinia, A. Krausas ši rudenį atvyksta į PLB suvažiavimą New Yorke ir čia turės keltą paskaitą apie Vydūną.

PLANINGAS TAUPYMAS

5 1/4% Mokamas už vienų metų taupymo laktus nuo išdavimo datos (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

4 3/4% Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING **JOHN J. KAZANAUSKAS, President**

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Gub. Ronald Reagano atsisakymas Clevelande gegužės 22 d. davė didelę paspartį vietos respublikonų tolimesnei akcijai artėjančių rinkimų akivaizdoje. Buvusio filmų aktorius, dabar virtusio gabiu politiku, pasitiktį veržėsi ne vien įvairaus amžiaus jo filmų gerbėjos, bet ir keli tūkstančiai žiūrovų, kurių tarpe buvo daug įvairių tautybių atstovų.

Gubernatorius buvo pasitiktas Burke aerodrome, o 5 val. p. p. jo kalbos Public Square pasiklausyti rinkosi darbus baigę tarnautojai. Po to jis dalyvaavo bankete, kurio tikslas buvo papildyti respublikonų išdą.

Nors gub. R. Reagan ir skelbiasi nekandiduojąs į prezidento postą, tačiau jo kalbos, smarkokai kritikuojančios demokratų administraciją, jo pažiūros į gub. Rockefellerio kandidatūrą, spaudoje komentuoja m. o. s. kaip tikro kandidato. Jei ir ne į prezidento, tai bent į viceprezidento postą.

• Solistės Lilijos Sukytės ir dail. A. Rūkštelės gerbėjų ratelis per p. Knistautienę įteikė Dirvai 10 dol. auką, už kurią redakcija reiškia nuoširdžią padėką.

MIRUSIŲJŲ DIENOS MINĖJIMAS

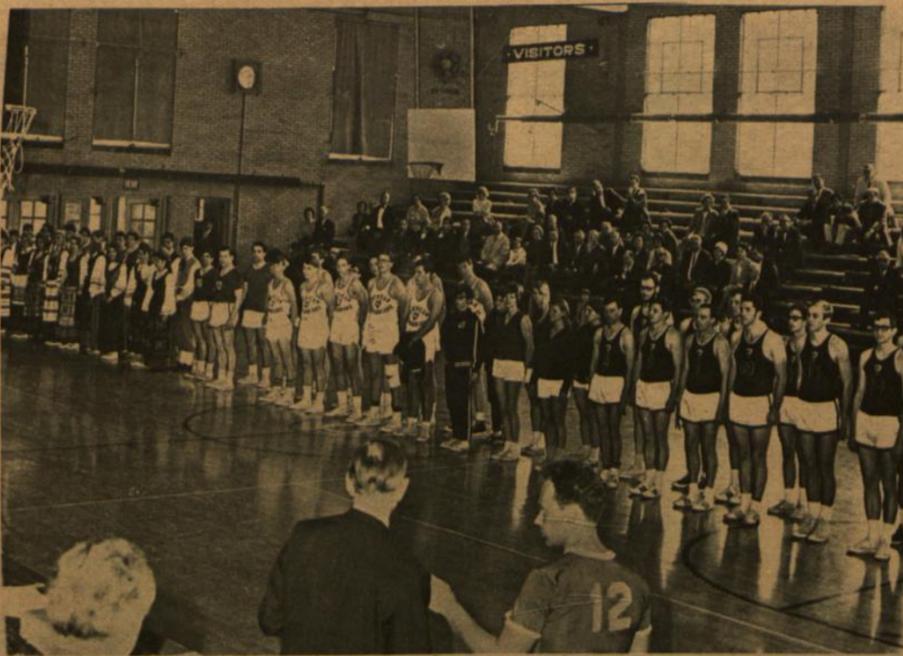
L.V.S. Ramovė Clevelando skyriaus valdyba praneša, kad gegužės 29 d., trečiadienį, 10 val. ryto iš Sv. Jurgio parapijos bažnyčios vyksta aplankyti mirusiųjų skyriaus narių kapus, papuošiant juos tautine vėliavėle.

Gegužės 30 d., ketvirtadienį, 9 val. ryto bus pamaldos Sv. Jurgio parapijos bažnyčioje už mirusius narius. Skyriaus nariai renkasi 8 val. 15 min. Dalyvausime kartu su Amerikos lietuviais — veteranais vėliavos pakėlime. Po pamaldų prašoma dalyvauti Amerikos lietuvių veteranų ruošiamuose pusryčiuose.

Birželio 2 d., sekmadienį, po pamaldų iš Sv. Jurgio parapijos bažnyčios vyksta į Mauzoliejų aplankyti Lietuvos prezidento Antano Smetonos kapo.

• Skulptorius Vytautas Raulinaitis, ilgesnį laiką išbuvęs New Yorke, šiomis dienomis grįžo į savo nuolatinę gyvenamą vietą Clevelande.

Kiek teko patirti, jis ža-

Sportininkų paradas Pabaltiečių rungtynėse Clevelande gegužės 19 d. Kairėje lietuvių tautinių šokių grupė išpildžiusi meninę programą. J. Garlos nuotrauka

da dirbti vienoje iš didžiausių Clevelando vidaus dekoravimo darbais pasireiškiančioje įmonėje.

• Dar yra laisvų vietų ALIAS suvažiavimo proga, šeštadienį, birželio 1 d. įvykstančiame golfo turnyre. Dalyvauti gali visi golfo mėgėjai.

Užsirašyti pas inž. J. P. Nasvytį telef. 541-3469 iki penktadienio, gegužės 31 d. Turnyras įvyks Painesville Country Club, prie 84 kelio, apie mylią į rytus už Painesville miesto. Pradžią 7:30 val. ryto.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

M A I E

CHEMICAL MIXER HELPERS

1ST & 2ND SHIFT

Good hourly rate, Plus overtime.

Excellent fringe benefits.

APPLY IN PERSON

MACCO ADHESIVES
GLIDDEN DURKEE DIV.
SOM CORP.

30400 Lakeland Blvd.

Wickliffe, Ohio

An Equal Opportunity Employer (59-61)

PRIVISO LIETUVOJE VILKŲ IR ANKSČIAU NEMATYTŲ USURIJOS ŠUNŲ...

Lietuvos miškuose praėjusiais metais buvę sumedžiota 433 briedžiai, 4410 stirnų ir 2850 šernų. Iš viso (dar gyvų) esą apie 5600 briedžių, 70,800 stirnų ir 11,000 šernų. Teorijoj tai turi būti "žvėrienos ūkis". Yra medžiotojų draugija, rengiamos medžioklės, bet sumedžiota žvėriena turi būti parduota vietinėms viešojo maitinimo įstaigoms (valgykloms, restoranams), arba žvėrieną užsienin eksportuojančioms imo-

• Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokesčių paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

CUTTER—MEN'S CLOTHING

Experienced and apprentices. Steady work, 3 weeks paid vacation, retirement & medical benefits. Apply in person.

LYON TAILORS
2320 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND, OHIO (61-68)

MACHINISTS
BRIDGEPORT AND MILLING
MACHINE OPERATOR
COMBINATION ENGINE & TURRET LATHES.

Must be able to set up. Small company. Quiet friendly, well equipped department. Hourly rate, company benefits. Will move in mid August to Garfield Hts.

TOMLINSON INDUSTRIES INC.
1601 St. Clair Ave.
216 771-4866 (61-63)

nėms. Eksportui pirmenybė, nes reikia užsienio valiutos. Tačiau praktikoje išeina kiek kitaip. Eksportui tinka tik maža dalis sumedžiotos žvėrienos. Visų pirma dėl to, kad briedžius ar stirnas medžiotojai šaudo šratiniais šautuvais ir žvėrieną sugadina, arba dažnai žvėrį tik sužeidžia ir tas paskui nežinia kur žūsta. Grežtinių, kulkomis šaudančių šautuvų tik šiemet truputį nusipirkę Vokietijoje. Be to, dėl netinkamo sudorėjimo, nemaža žvėrienos ir vietoje maistui sunaudoti netinka. Vien šią žiemą 24 briedžiai (trys tonos briedienos) turėję būti sušerti kiaulėms... O, esą, būtų buvę galima gauti 5000 rublių užsienų valiuta...

Yra dar ir kita šio pagal rezoliucijas išplėsto bet atgaliarankiškainau dojam "žvėrienos ūkio" pusė, kuria ne laikraščiai, o kaimų "sklypininkai" skundžiasi. Iš 70 tūkstančių stirnų atsiranda nemaža ir tokių, kurios ateina pasmaguriant į sodus ir nugražia obelų auglius. Blogiausia, kad stirnos nepripažįsta skirtumo tarp "socialistinių" obelų ir privatinų. Kai sklypininko paskutinę obelaitę nugražia, tam skriauda keleriopai skaudesnė, negu dvarui... Dar didesnis siaubas — šernai. Ir dėl jų jau kelia triukšmą kolchozai, bet kas daryt sklypininkui, kai per naktį šernai išknisa visas jo bulves, ar visus sklype lyje pasisėtus miežius! Nuo ugnies, net nuo ledų krušos yra apdrauda, o nuo šernų — nei apsaugos, nei apdraudos.

Priviso Lietuvoj vilkų ir anksčiau niekad nematytų Usurijos šunų. Šie ypač sėkmingai lenk tyniauja su medžiotojais stirnų medžioklėj. Bet jie pasirenka tik jaunus stirniukus, kiškiukus, na ir žemėjperinčius paukščius. Ir taip susidaro, kad laikraščiuose ar žurnaluose rašomi gražūs straipsniai apie Lietuvos gyvūnijos praturtėjimą, o tikrovėj tas pra-

turtėjimas sprūsta iš kontrolės ir vietoj pasigėrėjimo ima kelti pasibaisėjimą. (ELTA)

Skaityk ir platink DIRVĄ

Rožė ir Albinas Žukauskai, aktyvūs visuomenininkai, gegužės 11 d. Newark atšventė savo vedybinio gyvenimo 25 metų sukaktį. Už jų prie mikrofono stovi A. Rugys, pravedęs pobuvį. Šalia sėdi pabroliai — svečiai iš Montrealio. V. Maželio nuotrauka

NAUJOS, ĮDOMIOS KNYGOS!!! UŽSISAKYKITE PER DIRVĄ!!!

- A. Merkelis — SMETONA — Monografija \$12.00
- V. Šliogeris — A. SMETONA — ŽMOGUS IR VALSTYBININKAS \$2.00
- O. J. C. Norem — TIMELESS LITHUANIA \$4.00
- B. Armonienė — PALIK AŠARAS MASKVOJE \$3.00
- V. Volertas — ŠAMOKSLAS — premijuotas romanas \$3.50
- St. Yla — MODERNI MERGAITĖ \$4.00
- Vytė Nemunėlis — MESKIUKAS RUDNOSIUKAS \$3.00
- J. Juodis — TAUTOS KELIŲ — paveikslų albumas \$7.00
- Gr. Šimukonienė — SU DAINA — Lietuviškų dainų rinkinys \$2.00
- J. Budrys — KONTRŽVALGYBA LIETUVOJ \$2.50
- Pr. Alšėnas — MARTYNAS JANKUS \$4.00
- R. Skipitis — NEPRIKLAUSOMA LIETUVA \$7.00
- Dagys — SKULPTŪRŲ IR PAVEIKSLŲ REPRODUKCIJOS (angliškų įvadu ir parašais) \$6.00
- A. Vaičiulaitis — GLUOSNIŲ DAINA — PADAVIMAI \$2.50
- J. Mekas — PAVENIAI ŽODŽIAI — POEZIJA \$4.00
- A. SKĖMOS RASTAI I tomas \$6.00
- Dambriūnas, Klimas, Schmalstieg — INTRODUCTION TO MODERN LITHUANIAN \$7.00
- P. Tarulis — YILNIAUS RŪBAS — minkštais viršeliais \$3.00
- J. Gliuda — THE SONATA OF ICARUS (Ikaro Sonata — angliškai) \$5.00
- J. Švaistas — DANGUS DEBESYSE kietais viršeliais \$3.75
- J. Švaistas — DANGUS DEBESYSE minkštais viršeliais \$2.50
- LITERATŪROS METRASTIS — Trečioji Pradalgė ir Ketvirtoji Pradalgė kietais viršeliais \$3.75
- LITERATŪROS METRASTIS — Trečioji Pradalgė minkštais viršeliais \$3.00
- J. J. Daužvardis — POPULAR LITHUANIAN RECEIPES \$2.00

DIRVA,
6907 Superior Avenue,
Cleveland, Ohio 44103

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuotą lietuvių įmonę, registruotą U. S. Department of Justice
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 — Tel. CA 5-1864

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje įgėblaujamy prekių labai priimamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

Primami užsakymai automobilių, šaldytuvų, televizijos aparatų ir t. t.

KREIPKĖS į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicago į Lietuvą. Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

Clevelande įvykusiose Pabaltiečių krepšinio rungtynėse gegužės 19 d. lietuvių jaunių komanda nužalėjusi latvius. J. Garlos nuotrauka

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS SKYRIŲ, BENDRADARBIAUJANČIŲ ORGANIZACIJŲ, KLUBŲ IR KITŲ PATRIOTINIŲ VIENETŲ VALDYBOMS BEI NARIAMS

PADĖKA

Šiais metais — Lietuvos Laisvės kovos metais — laisvinimo ir kitos organizacijos sustiprino savo veiklą ir ryžtasi tuos metus atžymėti tokiais įnašais, kurie stiprintų mūsų viltį atgauti Lietuvai laisvę ir kurie užtikrintų mūsų tautinės gyvybės išsilaikymą.

Vasario 16 d. minėjimai ryškiai parodė mūsų visuomenės vieningumą ir pajėgumą sutelktingomis jėgomis siekti tautai geresnės ateities. Amerikos Lietuvių Taryba su dideliu dėmesiu sekė tų minėjimų organizavimą (ir talkininkavo rengėjams, kur iškilo reikalas), valdžios ir visuomeninio gyvenimo pareigūnų bei atstovų dalyvavimą, jų padarytus pareiškimus. Visa tai stiprino mūsų tikėjimą, kad Lietuvos laisvės byla nebus užmiršta ir kad mūsų Lietuvos laisvės kovos prasmė bei tikslai daugelio atsakingų asmenų yra suprantami ir remiami.

Lietuvių visuomenė gausiai dalyvavo minėjimų parengimuose ir sudėjo aukų laisvinimo reikalams.

Su džiaugsmu tenka konstatuoti, kad veiksmų konferencijoje pr. m. spalio mėn. 21-22 d.d. Washington, D. C. padarytas susitarimas, jog Vasario 16 dienos minėjimų aukos tenka, kaip būdavo ir praityje, Amerikos Lietuvių Tarybai, buvo paisomas ir aukos jai persiunčiamos. Ir VLIK ir JAV LB susitarimų laikėsi ir nepastebėta nukrypimų.

Už aukas Amerikos Lietuvių Taryba didžiai dėkoja minėjimų organizatoriams ir visiems aukotojams — pavieniams asmenims ir organizacijoms.

Tačiau toje pačioje konferencijoje buvo kartu nartata remti Jungtinį Finansų Komitetą, kurio lėšos skiriamos Vliko ir LB darbams vykdyti. O tų darbų yra ištisa eilė ir jiems pinigai yra gyvybiniai reikalingi.

Jungtinis Finansų Komitetas savo veiklos Vasario 16 dienos minėjimų laikotarpyje plačiau nevystė, kad nebūtų susilpnintas aukų rinkimas Amerikos Lietuvių Tarybai.

ALT Valdyba š. m. gegužės mėn. 9 d. posėdyje nutarė kreiptis į JAV lietuvių visuomenę ir prašyti gausiai paremti Vliko ir LB darbus ir siųsti savo aukas tų institucijų Jungtiniams Finansų Komitetui: United Lithuanian Finance Committee. 29 West 57 Street, 10 Floor, New York City, N. Y. 10019.

Eugenijus A. Bartkus
Amerikos Lietuvių Tarybos
Pirmininkas

Dr. Vl. Šimaitis
Sekretorius

Chicago, 1968 m. gegužės 20 d.

• **DIRVA** praneša savo skaitytojams ir bendradarbiams, kad ryšium su Memorial Day švente laikraštis nepasirodys savo penktadienio laida. Sekanti po šventės Dirvos laida išeis pirmadienį, birželio 3 d. Gegužės 29 d. laida, vietoj 6, pasirodys 8 psl. Memorial Day proga neveiks ir pašto įstaiga. Bus

Dail. M. Stankūnienės kūrybos paroda atidaroma Balzeco muziejuje birželio 8 d., ir tęsis ligi birželio 27. Parodoje išstatomi alicijos, grafikos ir mozaikos kūriniai. Parodos lankymo valandos -- 6,30 iki 8,30 v.y. Įėjimas nemokamas.

Mielam Kolegai

DR. FERDINANDUI KAUNUI

ir PONIAI reiškiamo gilią užuojautą

jų sūnui ROLANDUI mirus

Pasaulio ir Amerikos
Lietuvių Gydytojų
Sąjunga

Chicagoje lietuviai teisininkai ir advokatai gegužės 5 d. pagerbė advokatą Antaną Sugintą sulaukusį 77 metų amžiaus ir teisėją Joną Zurį sulaukusį 70 metų amžiaus. Viršuje: teisėjas J. Zuris skaito lietuvišką adresą įteiktą jam Lietuvių Teisėninkų Draugijos. Kiti į dešinę yra: dr. Petras Jokubka, adv. Antanas Sugintas ir gen. konsul. dr. Petras Daužvardis. Apačioje grupė lietuvių teisėninkų Suginto ir Zurio pagerbime. Iš kairės: Jonas Našlūnas, Jurgis Kasakaitis, Alfonsas Pimpė, Bernardas Žukauskas, Vytautas Bulota, kitoje stalo pusėje: Kazys Juknys, p. Juodelienė, Jonas Litvinas, Leopoldas Murelis ir Jonas Talalas. V. A. Račkausko nuotrauka

pristatomos tik "spėcial delivery" siuntos. Iš pašto dėželių siuntos bus išimamos pagal švenčių tvarkaraštį.

• **Dirvos novelės konkursui** gauta novelė "Išskridę nebeįstveria negrįžę" pasirašyta slapyvardžiu Felicija Aušrinytė.

• **Inž. Vyt. Izbičkas** yra išvykęs į Kuwait, prie Persijos įlankos, savo įmonės komanda ndiruotas vadovauti užtvankos statybai. Ta proga jis žada aplankyti ir eilę kitų valstybių prie Vidurž. jūros.

MOKSLO METŲ PABAIGA ŠV. ANTANO GIMNAZIJOJE

Šv. Antano gimnazijoje Kennebunkporte mokslo metų pabaigtuvės ir abiturientų išleistuvės įvyks birželio 9 d. Iškilmėje dalyvaus vysk. V. Brizgys, kuris atlaikys mišias, pasakys pamokslą ir įteiks diplomus. Šiemet šv. Antano gimnaziją baigia 22 mokiniai. Visi jie priimti į universitetus bei kolegjas. Į mokslo metų pabaigos iškilmę atvyksta mokinių tėvai ir gimnazijos rėmėjai. Gimnazijos vadovybė kviečia šioje šventėje dalyvauti visus lietuvius.

VILNIEČIŲ DĖMESIUI

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Centro Valdyba ruošia spaudai Petro Česnulio-Ščesnulevičiaus prisiminimus iš lietuvių politinių kalinių gyvenimo lenkų k a l e j i m u o s e. Prisiminimams pailiustruoti reikalingos kalėjimų ir buvusių kalinių nuotraukos. Visi buvę lenkų kalėjimuose lietuviai politiniai kaliniai prašomi prisiųsti savo nuotraukas šiuo adresu: Albertas Misiūnas, 2483 Woodmere Ave., Detroit, Mich. 48209, U.S.A. Prie prisiunčiamos nuotraukos reikalingos žinios: pavardė, vardas, kada sulaikytas, kiek laiko baustas ir kokiame kalėjime sėdėjo.

• **III-sios tautinių šokių šventės** išvakarėse rengiamam balijietiškiems reikia įsigyti iš anksto, nes rengėjams savaite prieš balijietiškių reikiama žinoti dalyvių skaičių. Prie įėjimo bilietai nebus parduodami. Bilietai gaunami Marginiuose. Vienas stalas skiriamas 10 asmenų. Balijus įvyks prie Amphitheatro esančiose salėse, kur taip pat veikia šaldomo oro sistema.

• **Tribune ir Chicago American** milijoninius tiražus turintieji Chicago dienraščiai buvo išspausdinę žinias apie įvykstančią III-ją JAV ir Kanados lietuvių tautinių šokių šventę ir parengiamųjų darbų vykdymą. Laikraščiai taip pat buvo įdėję ir šventei rengti komiteto pirmininko dr. L. Kriaučeliūno fotografiją. Chicagoje spauda apie tautinių grupių vykdomus

Laimutė Kerulytė ir Donantas Vasiliauskas Chicagoje sukūrė lietuvišką šeimą. Jaunieji povestuvinę kelionę praleido Hawajų salose. J. Kežemeko nuotrauka

Jubiliejinų metų komiteto politinis skyrius Detroite. Pirmoje eilėje iš kairės: J. Urbonas, pirm. prof. Pr. Padalis, Al. Ambroze ir dr. A. Damušis. Antroje eilėje: inž. J. Galžutis, A. Zaparackas, dr. K. Keblys, dr. V. Majauskas ir K. Gogelis. I. Damušytės nuotrauka

darbus, galima sakyti, visai nerašo, o ir surengtus didesnius įvykius pristato labai santūriai, o dažniausia visai nutyli. Todėl tautinių šokių šventės išvedimą į amerikiečių spaudą reikia laikyti nemažu laimėjimu. Ryšius su amerikiečių spauda užmezgė ir palaiko komiteto pirm. dr. L. Kriaučeliūnas.

• **Senatorius E. Dirksen** priėmė tautinių šokių šventės komiteto delegaciją, kuri senatorių pakvietė dalyvauti šventės išvakarėse rengiamam šokėjų ir svečių susipažinimo balijuje ir šokių šventėje. Delegacijoje dalyvavo: dr. Leonas Kriaučeliūnas, komiteto pirmininkas, Andrius Juškevičius, LB Chicago apyg. vald. pirm., Regina Kučienė, Jūratė Jasaitytė, Julius Pakalka, S. Balzekas Jr., ir Kanados Krašto LB atstovė Tamošiūnaitė.

DETROIT

V. VAITIEKŪNO PASKAITA

Gegužės 19 d., 12 val. Lietuvių Namuose newyorkietis Vytautas Vaitiekūnas detroitieškiams skaitė paskaitą "Bendradarbiavimas su okupuota Lietuva".

Prelegentas savo turiningoje paskaitoje patiektais pavyzdžiais papildė ir paaiškino veiksmų išleistą pareiškimą, vadinamą "Clevelando Rezoliucija". Ypač tos rezoliucijos šį išsireikimą "Laisvųjų lietuvių bendravimas su vadinamos L.T.S.R. pareigūnais, įstajomis ar organizacijomis būtų tolygus Lietuvos Respublikos tęstinumo ir Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą nepripažinimo atsisakymui".

Iš Vytauto Vaitiekūno paskaitos paaiškėjo, kad laiškai į Lietuvą ne tik kad yra leistini, bet jų turėtų būti parašyta kur kas daugiau.

Paskaitai pasibaigus V. Vaitiekūnas atsakinėjo į pateiktus jam klausimus.

Šios paskaitos surengimu rūpinosi Jubiliejinių Metų Komiteto Politinis skyrius ir studentai-ateitininkai. Į paskaitą atsilankė ir joje dalyvavo apyplėnė L. Namų salė. (ag)

WANTED 1ST CLASS
HAMMERMAN AND HEATERS
PAID INSURANCE
PAID VACATION
All Shifts
Steady work, top rates, apply
GENERAL FORGE AND TOOL CO
18325 Dix-Toledo Rd.
Wyandott, Mich.
313 — 285-1680 (59-65)

Skaityk ir platink
DIRVĄ